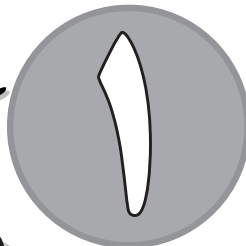

دفترچه شماره (۱)

صبح جمعه

۱۴۰۴/۰۲/۲۶

آزمون ۲۶ اردیبهشت ماه ۱۴۰۴

آزمون اختصاصی
دوازدهم انسانی

۲۰ سؤال در ۷۵ دقیقه

ساعت ۸ تا ۹:۱۵ صبح

نام درس	معمولاً دانش آموزان در هر رده ترازوی به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می‌دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید
	۷۰۰۰	۶۲۵۰	۵۵۰۰	۴۷۵۰	۴۰۰۰	شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
ریاضی و آمار	۶	۴	۳	۲	۱	
علوم و فنون ادبی	۶	۵	۳	۲	۱	
جامعه‌شناسی	۸	۷	۵	۲	۱	

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	وضعیت پاسخ‌گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	ریاضی و آمار (۳)	۲۰	۱	۲۰	۳۰
۲	اجباری	علوم و فنون ادبی (۳)	۳۰	۲۱	۵۰	۳۰
۳	اجباری	جامعه‌شناسی (۳)	۲۰	۵۱	۷۰	۱۵

فیلم تحلیل آموزشی آزمون امروز

برای مشاهده فیلم‌ها در سایت کانون، کد روبه‌رو
را با دوربین تلفن همراه خود اسکن کنید.

کل کتاب

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۳۰ دقیقه

ریاضی و آمار (۳)

۱- با ارقام ۰، ۱، ۲، ۳، ۵، ۶، ۹ چند عدد چهاررقمی زوج کوچک‌تر از ۴۰۰۰ و بدون تکرار ارقام می‌توان نوشت؟

۱۶۰ (۴)

۲۴۰ (۳)

۱۸۰ (۲)

۲۲۰ (۱)

۲- پدر و مادری به همراه سه فرزند خود می‌خواهند برای گرفتن عکس یادگاری در کنار هم بایستند. چند عکس مختلف می‌توانند بگیرند به نحوی که بین پدر و

مادر حداقل یک فرزند قرار داشته باشد؟

۸۴ (۴)

۷۲ (۳)

۳۶ (۲)

۴۸ (۱)

۳- اگر $\frac{1}{(n-3)!} = C(n, 3)$ باشد، حاصل $P(8, n)$ کدام است؟

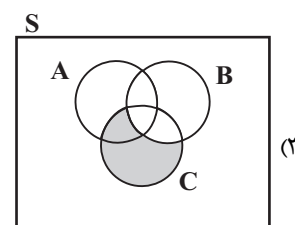
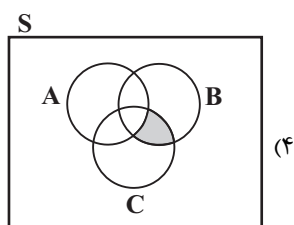
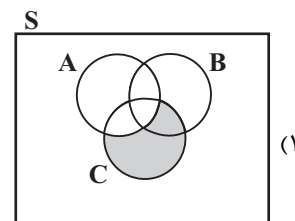
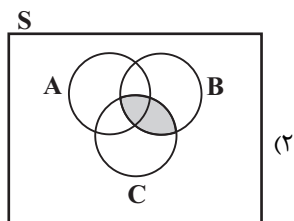
۳۳۶ (۴)

۱۱۲ (۳)

۵۶ (۲)

۲۸ (۱)

۴- پیشامد «تفاضل C' از پیشامد رخ ندادن A یا B' » در کدام گزینه هاشورخورده است؟

۵- از ظرفی شامل ۳ مهره آبی، ۲ مهره سبز و ۴ مهره قرمز دو مهره به تصادف بر می‌داریم؛ احتمال اینکه مهره‌ها هم‌رنگ نباشند، چه قدر است؟

 $\frac{13}{18}$ (۴) $\frac{15}{18}$ (۳) $\frac{17}{18}$ (۲) $\frac{11}{18}$ (۱)

۶- اگر دو پیشامد B و A ناسازگار باشند، $P(A) = \frac{2}{5}P(B)$ و $P(A \cup B) = \frac{7}{10}$ باشد، حاصل $\frac{P(A')}{P(B')}$ چند برابر $P(A - B)$ است؟

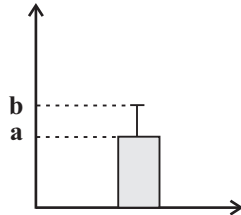
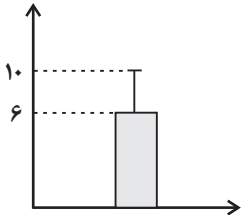
(۲) برابر ۲

(۱) $\frac{1}{4}$ برابر

(۴) برابر ۴

(۳) برابر ۸

۷- نمودار سمت چپ برای داده‌های اولیه است، اگر تمام داده‌ها را ۳ برابر کرده و سپس با ۵ جمع کنیم به نمودار سمت راست می‌رسیم، $a + b$ کدام

است؟

(۲) ۵۶

(۱) ۵۴

(۴) ۶۰

(۳) ۵۸

۸- اگر $a_n = (-1)^{n+3}(n+1)$ و $b_n = \begin{cases} 2n+2, & \text{فرد } n \\ \lfloor \frac{n}{3} \rfloor + 2, & \text{زوج } n \end{cases}$ باشند، حاصل $a_3 + \frac{b_5}{b_4}$ کدام است؟ ([] نماد جزء صحیح است).

(۴) ۱۲

(۳) ۱۰

(۲) ۸

(۱) ۶

۹- در دنباله اعداد با رابطه بازگشتی $a_{n+1} = \frac{1}{a_n + \frac{1}{3} \times (-1)^{n+1}}$ و $a_1 = \frac{1}{6}$ جمله پنجم چند برابر جمله دوم است؟

(۴) $\frac{42}{31}$ (۳) $\frac{15}{14}$ (۲) $\frac{21}{31}$ (۱) $\frac{14}{15}$

۱۰- در الگوی خطی با جمله عمومی $a_n = k(n+1)^2 - (3n+2)^2$ ، جمله چندم الگو برابر ۲۰۹ است؟

(۲) بیست و چهارم

(۱) سی و چهارم

(۴) سی و سوم

(۳) سی و دوم

۱۱- اگر در یک دنباله حسابی $a_{17} + a_{21} + a_{23} + a_{19} = 356$ و جمله یازدهم از ۲ برابر جمله اول ۳۱ واحد کمتر باشد، مجموع ۳۰ جمله اول این دنباله

حسابی کدام است؟

(۴) ۱۸۰۰

(۳) ۲۰۰۰

(۲) ۲۴۰۰

(۱) ۲۲۰۰

محل انجام محاسبات

۱۲- در یک دنباله حسابی مجموع جملات دوم و ششم ۱۹ و مجموع جملات اول و پنجم برابر ۱۴ است. جمله یازدهم کدام است؟

۳۰ (۴)

۲۹ (۳)

۲۷ (۲)

۲۸ (۱)

۱۳- در یک دنباله هندسی افزایشی، مجموع ۱۲ جمله اول ۸ برابر مجموع ۶ جمله اول است. جمله هفتم چند برابر جمله اول است؟ ($r > 0$)

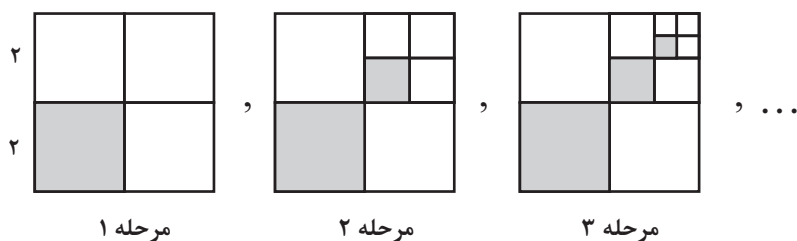
۷ (۲)

۶ (۱)

۹ (۴)

۸ (۳)

۱۴- مربعی به ضلع ۴ را مطابق شکل‌های زیر رنگ می‌کنیم. در مرحله پنجم چه مساحتی از مربع رنگ می‌شود؟

$$\frac{1023}{109} \quad (4)$$

$$\frac{1023}{192} \quad (3)$$

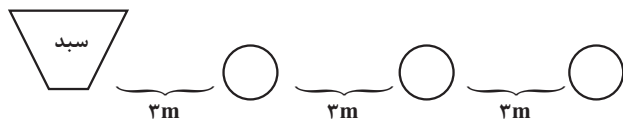
$$\frac{1023}{64} \quad (2)$$

$$\frac{1023}{32} \quad (1)$$

۱۵- در یک مسابقه تعداد بسیاری توپ روی یک خط مستقیم و هر یک به فاصله ۳ متر از هم قرار دارند. فاصله توپ اول تا سبد نیز ۳ متر است. دنده‌ای

باید از کنار سبد شروع کرده توپ اول را بردارد و آن را تا سبد حمل کند و به سبد بیندازد، سپس به طرف توپ بعدی برود و آن را بردارد و به داخل سبد

بیندازد و این کار را ادامه دهد. اگر این دنده در پایان ۹۱۸ متر دویده باشد؛ حساب کنید او جمعاً چند توپ در سبد انداخته است؟

۱۶ (۲)

۱۵ (۱)

۱۸ (۴)

۱۷ (۳)

۱۶- ریشه سوم عدد $2a$ برابر ۲- است. اختلاف ریشه‌های چهارم عدد $(a+12)(a+6)$ کدام است؟

۸ (۴)

۶ (۳)

۴ (۲)

۲ (۱)

۱۷- اگر $A = \sqrt[3]{4\sqrt{8}}$ باشد. مقدار B در تساوی $\sqrt[3]{3^B} = 3^{A-2} \times (27)^{-1}$ کدام است؟

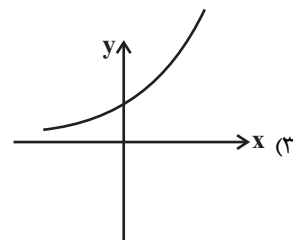
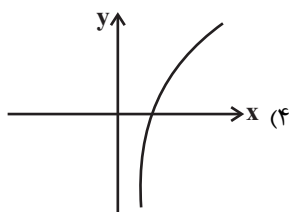
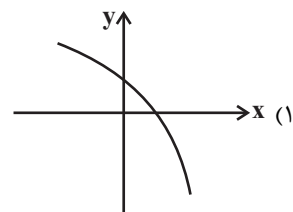
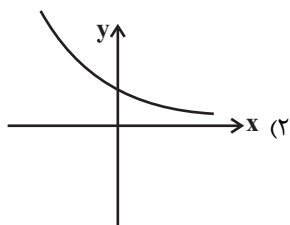
(۴) $-5/5$ (۳) $5/5$ (۲) $-7/5$ (۱) $7/5$

۱۸- در نمودار تابع نمایی $f(x) = 3 - 3^{2x}$ فاصله نقطه برخورد با محور عرض ها ۶ برابر فاصله نقطه برخورد با محور طول ها می باشد. در این صورت

$f(\frac{5}{3}) - f(-\frac{1}{3})$ کدام است؟

(۴) -240 (۳) $\frac{-728}{3}$ (۲) $21/3$ (۱) $\frac{-624}{8}$

۱۹- نمودار $y = (\frac{1}{5})^x$ شبیه کدام است؟

۲۰- در یک شهر در سال ۱۴۰۱ جمعیت ۳۰ هزار نفر است. اگر رشد جمعیت به صورت نمایی و با ضریب ثابت ۴ درصد در سال باشد. به جمعیت این شهر

پس از دو سال چند نفر اضافه خواهد شد؟

(۴) 3600 (۳) 2642 (۲) 2400 (۱) 2448

کل کتاب

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۳۰ دقیقه

علوم و فنون ادبی (۳)

۲۱- کدام بخش متن زیر از دیدگاه تاریخ ادبیات نادرست است؟

«فتحعلی‌خان صبای کاشانی پرچمدار بازگشت ادبی و شاخص‌ترین شاعر این دوره است. صدور فرمان مشروطیت با امضای مظفرالدین شاه به سال ۱۳۲۴ هـ. ق

۲

۱

اتفاق افتاد. تحقیقات ادبی و تاریخی در محدوده تاریخی مشروطه به علت اشتغال اهل قلم به ترجمه آثار اروپایی و موضوعات دیگر جاذبه‌ای نداشت.

۳

ترجمه آثار اروپایی در ایران با تأسیس چاپخانه در زمان فتحعلی‌شاه آغاز شد.»

۴

۱ (۴)

۲ (۳)

۳ (۲)

۴ (۱)

۲۲- هر دو مورد کدام گزینه نادرست است؟

الف) دو مجله «دانشکده» و «بهار» با مدیریت ملک‌الشعرای بهار به عرصه ظهور رسیدند.

ب) رمان «شمس و طغرا» توسط محمدباقر میرزا خسروی و رمان «داستان باستان» توسط میرزا حسن خان بدیع نوشته شد.

ج) دهخدا با روزنامه سروش همکاری داشت و مجموعه نوشته‌های طنزآمیز او با عنوان «چرند و پرند» در آن روزنامه منتشر می‌شد.

د) از تحقیقات ادبی و تاریخی در محدوده تاریخی مشروطه می‌توان به «تاریخ بیداری ایرانیان» تألیف ناظم‌الاسلام کرمانی اشاره کرد که موضوع آن تاریخ مشروطه است.

۴) الف - ج

۳) د - ب

۲) ب - الف

۱) ج - د

۲۳- موارد کدام گزینه از دیدگاه تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی عصر بیداری کاملاً درست است؟

الف) نگرش شاعران و نویسندگان نسبت به جهان بیرون تغییر یافت و از کلی‌نگری و ذهنیت‌گرایی به جزئی‌نگری و عینیت‌گرایی تغییر کرد.

ب) یکی از ویژگی‌های زبانی شعر این دوره توجه به کاربرد جملات و ترکیبات زبانی است که از عوامل آن گرایش به محتواس‌ت.

ج) شاعرانی که بیشتر به زبان مردم عادی شعر می‌گفتند، به آرایه‌های بیانی و بدیعی و سنت‌های ادبی کمتر پایبند بودند.

د) یکی از ضعف‌های تکنیکی در اغلب داستان‌های دوران مشروطه، حضور راوی سوم شخص در بعضی صحنه‌های داستان و سخن گفتن او با خواننده است.

ه) اولین کسی که در ایران به نوشتن نمایشنامه فارسی پرداخت، میرزا آقا تبریزی بود.

۴) هـ، د، ب

۳) ج، ب، هـ

۲) د، الف، ج

۱) د، ب، الف

۲۴- موارد زیر به ترتیب درباره ویژگی کلامی کدام شاعر یا نویسنده آمده است؟

- در دوره معاصر پیش از نیما او به همراه عده‌ای دیگر تلاش‌هایی در تغییر شعر فارسی از نظر قالب و محتوا داشتند.
- در شعر از واژگان روزمره، عامیانه و نو بهره برد و از نوآوری و به‌کار گرفتن ترکیب‌های تازه نه‌راسید.
- از پیش‌تازان شعر مذهبی قبل از انقلاب که در غزل و قصیده بیشتر طبع‌آزمایی کرده است و اشعار سپید او نیز قابل توجه‌اند.
- وی در حوزه ادبیات دفاع مقدس رویکردی خاص و عمیق به مسائل دارد و «ظهور» از آثار اوست.

(۱) تقی رفعت - علی اسفندیاری - سید علی موسوی گرمارودی - علی مؤذنی

(۲) بانو شمس کسمایی - سید محمدعلی جمال‌زاده - قیصر امین‌پور - محمدرضا سرشار

(۳) جعفر خامنه‌ای - علی اسفندیاری - سید علی موسوی گرمارودی - محمدرضا سرشار

(۴) مهدی اخوان ثالث - پروین اعتصامی - سید مهدی شجاعی - علی مؤذنی

۲۵- پدیدآورندگان کدام آثار به ترتیب خالق آثار «تلخ و شیرین - ملاقات در شب آفتابی - کشتی پهلوگرفته» هستند؟

(۱) راه‌آب‌نامه / سفر ششم / جای پای خون

(۲) یکی بود، یکی نبود / آتش خاموش / ضیافت

(۳) آگه بابا بمیره / دلاویزتر از سبز / بدوک

(۴) یکی بود، یکی نبود / ظهور / مهاجر کوچک

۲۶- با نگرش به سبک‌شناسی دوره معاصر کدام گزینه برای جاهای خالی مناسب است؟

«توصیف پدیده‌ها و شخصیت‌ها در نثر این دوره ... است و از موضوعات عمده داستان در این دوره می‌توان به ... اشاره کرد.»

(۱) عینی و کوتاه - روشنفکری و سرمایه‌داری

(۲) درونی و مشخص - آموزش و پرورش و نفت

(۳) عینی و دارای اطناب - انسان و ستیز با خرافات

(۴) بیرونی و مشخص - استبداد و نژادستیزی

۲۷- در عبارت زیر از چشم‌انداز سبک‌شناسی نثر دوره انقلاب و دوره معاصر قبل از انقلاب چند نادرستی به چشم می‌خورد؟

«زبان داستان‌ها به‌ویژه در زمان جنگ بیشتر ادبی و فاخر است. از پایان دهه چهل تا پایان دهه شصت، گرایش به داستان‌های بلند بیشتر از داستان کوتاه

است، در صورتی که قبل از انقلاب اقبال به داستان کوتاه، هم در میان مردم و هم نویسندگان وجود داشت. این روند از آغاز دهه هشتاد شکل دیگر به

خود گرفت و گرایش به رمان بیشتر شد.»

(۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

۲۸- انتساب آثار به پدیدآورندگان در کدام گزینه صحیح نیست؟

(۱) منشآت: قائم‌مقام فراهانی - (چشم‌هایش: صادق چوبک)

(۲) (مهاجر کوچک: رضا رهگذر) - (زمین سوخته: احمد محمود)

(۳) (ایده‌آل: میرزاده عشقی) - (بره گمشده راعی: هوشنگ گلشیری)

(۴) (دهکده پرمال: امین فقیری) - (بی بال پریدن: قیصر امین‌پور)

۲۹- کدام بیت فاقد «تلمیح» و دارای «تشبیه و تضاد» است؟

- (۱) زخمی نخوردی از چه کنی مرهم التماس
(۲) آیی به دیر و روی بگردانی از حرم
(۳) در تنگنای کفر فرومانده‌ای هنوز
(۴) همچون خضر ز تیرگی نفس در گذر
- دردی نیافتی ز چه درمان طلب کنی
و انفاس عیسی از دم رهبان طلب کنی
وانگه فضای عالم ایمان طلب کنی
گر زانکه آب چشمه حیوان طلب کنی

۳۰- کدام بیت دارای «تناقض، ایهام و تلمیح» است؟

- (۱) بشکن دل بی‌نوای ما را ای عشق
(۲) حرفی است این که خضر به آب بقا رسید
(۳) این قصه عجب شنو از بخت واژگون
(۴) غرق خون بود و نمی‌مرد ز حسرت فرهاد
- این ساز شکسته‌اش خوش‌آهنگ‌تر است
زین چرخ دل‌سیه، دم آبی ندید کس
ما را بکشت یار به انفاس عیسوی
خواندم افسانه شیرین و به خوابش کردم

۳۱- آرایه‌های «تناقض، کنایه، اسلوب معادله، حس آمیزی، لف و نشر» به ترتیب در کدام ابیات آمده است؟

- الف) گر مرا عشقت به سختی کشت سهل است این قدر
ب) نفس به باد فنا مشیت خاک من می‌داد
ج) با بناگوش تو شد دست و گریبان گیسویت
د) چه سازم کز بلای اضطراب دل شوم ایمن
ه) از بزرگان روی دل با خاکساران خوش‌نماست
- کاش کاندک مایه نرمی در خطابت دیدمی
نمی‌رسید به فریاد اگر خموشی‌ها
هم‌عنان شد صبحی و شامی که من می‌خواستم
خموشی هم نفس دزدیده فریادست در گوشم
بحر با آن منزلت روشنگر سیلاب شد

- (۱) د، ب، ه، الف، ج (۲) ب، ه، د، الف، ج (۳) د، ب، الف، ج، ه (۴) ب، ج، د، ه، الف

۳۲- آرایه‌های نوشته شده در مقابل کدام بیت درست است؟

- (۱) به ساغر نقل کرد از خم، شراب آهسته آهسته
(۲) گوهر چشمم ز بحر هند می‌آید به روم
(۳) ما باده زیر خرقه نه امروز می‌کشیم
(۴) در دارشفایی که بنا کرد محبت
- برآمد از پس کوه آفتاب آهسته آهسته (اسلوب معادله - تلمیح)
سنبل زلفت ز چین در زنگبار افتاده است (ایهام تناسب - کنایه)
صد بار پیر می‌کده این ماجرا شنید (ایهام - مجاز)
هر لحظه دوا کم بود و درد فزون است (تشبیه - تناقض)

۳۳- کدام بیت فاقد «لف و نشر» است؟

- (۱) رفته گیر از برم و زآتش و آب دل و چشم
(۲) خم موی تو را دیدند بر روی
(۳) از عقیق و لعل و یاقوت آنچه در گنجینه داشت
(۴) از اشک و آه حسرت باران و برق انگیز
- گونه‌ام زرد و لبم خشک و کنارم تر گیر
قرین کفر و ایمان آفریدند
در لباس لاله و گل داد بیرون کوهسار
سیلاب ران زمین را در تاب کش زمان را

۳۴- کدام گزاره دربارهٔ بیت «به حال خسته قآنی از وفا نظری کن/ بدار حرمت پیران به شکر آن که جوانی» نادرست است؟

- (۱) وزن بیت همسان است.
(۲) دارای حذف همزه و فاقد تغییر کمیت مصوت است.
(۳) یک هجای کشیده مشهود است.
(۴) هموزن مصراع «نظر به غیر تو بر هیچ آفریده نکردم» است.

۳۵- آرایه‌های بیت زیر کدام‌اند؟

- «بنه بر طاق نسیان زهد را چون شیشه خالی»
(۱) کنایه، تشبیه، ایهام، لف و نشر، جناس
(۲) درین موسم که سنگ از لاله جام آورد مستان را
(۳) تشخیص، حسن تعلیل، تشبیه، مراعات نظیر
(۴) استعاره، تضاد، کنایه، مجاز، تشبیه
(۵) مجاز، لف و نشر، تناقض، استعاره

۳۶- آرایه‌های بیت زیر کدام‌اند؟

- «چگونه باز کنم بال در هوای وصال»
(۱) تشبیه - تشخیص - تناقض - ایهام تناسب - جناس
(۲) که ریخت مرغ دلم پر در آشیان فراق
(۳) استعاره - ایهام تناسب - تشبیه - جناس - کنایه
(۴) جناس - تشبیه - تضاد - کنایه - لف و نشر
(۵) ایهام - تضاد - جناس - تشبیه - حسن تعلیل

۳۷- وزن کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- (۱) یوشع بن نون اگرچه نیز وصی بود
(۲) خوب‌تر اندر جهان ازین چه بود کار
(۳) دیدمش و دید مر مرا و بسی
(۴) باز جهان تیزپر و خلق شکار است
(۵) هم‌بر هارون نبود یوشع بن نون
(۶) دوست بر دوست رفت و یار بر یار
(۷) خوردم خرماش و خست خار مرا
(۸) باز جهان را جز از شکار چه کار است

۳۸- در کدام بیت هر دو نوع تغییر کمیت مصوت‌ها اتفاق افتاده است؟

- (۱) رواق منظر چشم من آشیانهٔ توس
(۲) باد صبا ز عهد صبی یاد می‌دهد
(۳) آن که عمری شد که تا بیمارم از سودای او
(۴) به جان او که به شکرانه جان برافشانم
(۵) کرم نما و فرود آ که خانه خانهٔ توس
(۶) جان دارویی که غم ببرد درده ای صبی
(۷) گو نگاهی کن که پیش چشم شهلا میرمت
(۸) اگر به سوی من آری پيامی از بر دوست

۳۹- وزن عروضی کدام سرودهٔ نیمایی به درستی بیان نشده است؟

- (۱) غمی بزرگ، پر از وهم
(۲) من به هر فرصت که یابم بر تو می‌تازم
(۳) هر عضو آن ز عضو دگر دور مانده است
(۴) افسانهٔ شکفتن گل‌های رنگ را
(۵) به صخره سار نشسته است (مفاعیلن فاعلاتن/ مفاعیلن فاعلاتن)
(۶) درد را بال لذت آمیـزد (فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فع/ فاعلاتن فاعلاتن فع)
(۷) گویی که قطعه، قطعهٔ دیگر را (مستفعلن مفاعیلن مستفعلن فعل/ مفعول فاعلاتن مفاعیلن)
(۸) از یـاد بـرده است (مفعول فاعلاتن مفاعیلن فاعلاتن مفعول فاعلاتن)

۴۰- رکن اول در همه ابیات مشمول اختیار وزنی شده است؛ به جز:

(۱) آن نه صاحب نظر بود که کند	از چنین روی در به روی فراز
(۲) منم که تا جای من خاک سپاهان بود	عقل پی توتیا خاک سپاهان برد
(۳) نه خود اندر زمین نظیر تو نیست	که قمر چون رخ منیر تو نیست
(۴) در من این عیب قدیمست و به در می‌نرود	که مرا بی می و معشوق به سر می‌نرود

۴۱- در کدام گزینه به درستی ترتیب بحرهای رمل مسدس محذوف، رجز مثنی سالم، رمل مسدس سالم و هزج مسدس محذوف اشاره شده است؟

(الف) جان شیرینست یا مرجان شیرین	نافه مشکست یا زلفین مشکین
(ب) تو در عالم نمی‌گنجی ز خوبی	مرا هرگز کجا گنجی در آغوش
(ج) من هم اول روز دانستم که عشق	خون مباح و خانه یغما می‌کند
(د) گفתי به رنگ من گلی هرگز نبیند بلبل	آری نکو گفתי ولی ما نیز هم بد نیستیم

(۲) ج - د - الف - ب

(۱) الف - د - ج - ب

(۴) الف - د - ب - ج

(۳) ج - الف - ب - د

۴۲- در کدام گزینه «بدال» به کار رفته است؟

(۱) زهی شبی که چنان نجم در طلوع آید	به روز روشن بدهد صفات ستاری
(۲) گشت شب دیر و خلق افتادند	چون ستاره میانۀ مهتاب
(۳) روح‌ها مست شود از دم صبح از پی آنک	صبح را روی به شمس است و حریف نظر است
(۴) چون چنین است صنم پند مده عاشق را	آهن سرد چه کوبی که وی از پند گذشت

۴۳- در کدام یک از ابیات زیر اختیار وزنی «قلب» به کار رفته است؟

(۱) حق تو خاقانیا کعبه تواند شناخت	ز آخور سنگین طلب توشۀ یوم‌الحساب
(۲) گوهر گیرند و لعل روز و شبان ذیل ذیل	گاه سخا کوه کوه وقت عطا سیل سیل
(۳) دیدۀ نرگس به باغ باز پر از خواب شد	طره سنبل به راغ باز پر از تاب شد
(۴) شدن به چرخ برین می‌تواند همی	ز علم‌های غریب سخن براند همی

۴۴- در همه ابیات ابدال مشهود است؛ به جز ...

(۱) بلبل بر شاخ گل نغمه سراید همی	نغمه‌اش از لوح دل زنگ زداید همی
(۲) سینه خاقانی و غم تا نزنند ز وصل دم	دعوی عشق و عاشقی تا ز سگان کیست او؟
(۳) وز نفسش جویبار گشته چو باغ بهشت	گویی با غالیه بر رخس ایزد نوشت
(۴) وز پس گریه کند خنده به چندی دگر	طفل شکوفه چرا خندد زان پیش‌تر

۴۵- با توجه به ابیات زیر، کدام مورد نادرست است؟

«رَشک آیدم از شانه که مویت بوسد	وز آینه کو نشان رویت بوسد
هر روز کنم دیده و دل، آتش و آب	از باد سحر که خاک کویت بوسد»

- (۱) ابیات در وزن همسان سروده شده‌اند و حرف روی با حرف اصلی قافیه مشترک است.
- (۲) قافیه ابیات براساس قاعده «۱» است و در آن لف و نشر، مراعات نظیر، تضاد و استعاره می‌توان یافت.
- (۳) اشعار را می‌توان به دو صورت دسته‌بندی هجایی کرد و در آن اختیار شاعری ابدال و دو حذف همزه مشاهده می‌شود.
- (۴) مفهوم ابیات با بیت «نسیم صبح را گفتم که با او جانبی دارد / کز آن جانب که او باشد صبا عنبرفشان آید» یکسان است.

۴۶- کدام گزینه در راستای ادعای شاعر در بیت زیر است؟

«فرخی ز جان و دل می‌کند در این محفل	دل نثار استقلال جان فدای آزادی»
(۱) آزادی و عشق چون همی نامد راست	بنده شدم و نهادم از یکسو خواست
(۲) ای آزادی، خجسته آزادی!	از وصل تو روی برنگردانم
(۳) گر در صف رزم جامه از خون پوشیم	آزادی را به بندگی نفروشیم
(۴) آزادی و مشروطیت افتاده به زحمت	این گوهر پرشعشه در کام نهنگ است

۴۷- تمام گزینه‌ها با حدیث «کَلِمَ النَّاسِ عَلَى قَدْرِ عَقُولِهِمْ» متناسب هستند؛ به جز:

(۱) با خرابات‌نشینان ز کرامات ملاف	هر کسی بر حسب فکر گمانی دارد
(۲) چون که با کودک سر و کارم فتاد	هم زبان کودکان باید گشاد
(۳) دهد ایزد گه سؤال و جواب	هر کسی را به قدر عقل ثواب
(۴) «لا تفعل و أفعَل» نکند چندین سود	چون با عجمی «کن و مکن» باید گفت

۴۸- کدام ابیات «دوبه‌دو» مفهوم یکسانی دارند؟

- الف) ز چشم مام وطن خون چکد بر این آفاق
 ب) ز جور کارفرما کارگر آن‌سان به خود لرزد
 ج) به محفلی که تویی صد هزار تیر نگاه
 د) جان وطن بر در جانان چه کند گر نکند
 هـ) غیر خون آبروی توده زحمتکش نیست
 و) «عشقی» بود ار نوحه‌گر امروز عجب نیست
 که سرخی شفقش جلوۀ صبح و شام دهد
 که گردد روبه‌رو کبک دری باز شکاری را
 روانه گشته ولی کارگر نگاه من است
 تن خاکی طلب جان چه کند گر نکند
 باد برهم‌زن خاکستر این آتش نیست
 خون می‌چکد از دیده ایرانی و ایران

(۱) «الف، د» - «ب، ج»

(۲) «د، و» - «ب، ه»

(۳) «الف، و» - «ب، ه»

(۴) «ج، ه» - «د، الف»

۴۹- کدام گزینه با بیت زیر قرابت معنایی دارد؟

- «مرنجان دلم را که این مرغ وحشی
 (۱) گفتم که برپرم سوی بام سرای او
 (۲) دل نیست کبوتر که چو برخاست نشیند
 (۳) شوخی مکن که مرغ دل بی‌قرار من
 (۴) دلا غلام در دوست باش و سلطان باش
 ز بامی که برخاست، مشکل نشیند»
 چه سود مرغ همت من بال و پر نداشت
 از گوشۀ بامی که پریدیم، پریدیم
 سودای دلم عاشقی از سر به در نکرد
 هرآنچه حکم نماید مطیع فرمان باش

۵۰- مفاهیم «تنهایی - عجز در توصیف - تعالی - ستایش معشوق» به ترتیب از کدام ابیات دریافت می‌شود؟

- الف) خورشید که در اوج فلک خانه اوست
 ب) هر دم از سرگشتگی چون گرد می‌پیچم به خود
 پ) پر از مثنوی‌های رندانه است
 ت) به پایان آمد این دفتر، حکایت همچنان باقی
 همسایۀ دیوار به دیوار شماست
 همراهان رفتند و من تنها به صحرا مانده‌ام
 شب شعر عرفانی چشم تو
 به صد دفتر نشاید گفت حسب‌الحال مشتاقی

(۱) الف - پ - ب - ت

(۲) ب - پ - ت - الف

(۳) الف - ت - پ - ب

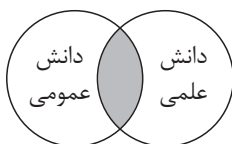
(۴) ب - ت - الف - پ

کل کتاب

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

جامعه‌شناسی (۳)

۵۱- چند مورد از موارد زیر در مورد تصویر مقابل درست است؟

(الف) در این دیدگاه، تفاوت دانش علمی با دانش عمومی در روش آنهاست.

(ب) دانش‌ها کشف و بازخوانی واقعیت نیستند بلکه خلق و بازسازی آن هستند.

(ج) در این دیدگاه دانش علمی به دانش تجربی محدود نمی‌شود؛ بلکه دانش‌های فراتجربی مانند دانش‌های عقلانی و وحیانی را نیز شامل می‌شود.

(د) در برخی از نحله‌های این دیدگاه، مرز دانش علمی و دانش عمومی فرو می‌پاشد.

(ه) دانش علمی ضمن ریشه داشتن در دانش عمومی، امکان انتقاد از دانش عمومی و تصحیح آن را دارد.

(۲) پنج

(۱) دو

(۴) سه

(۳) چهار

۵۲- کدام گزینه به ترتیب در ارتباط با فواید علوم انسانی و علوم اجتماعی و فواید علوم طبیعی، درست و نادرست است؟

(۱) رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعت و شناخت طبیعت و قوانین آن - نشان دادن شیوه صحیح استفاده از علوم طبیعی و دانش‌های ابزاری و پیش‌بینی پیامدهای کنش‌ها

(۲) شناخت فضیلت و عدالت و سعادت و راه صحیح زندگی و داوری درباره کنش‌های خوب و بد انسان‌ها - شناخت طبیعت و قوانین آن و رهاسازی انسان از محدودیت‌های طبیعت

(۳) شناخت و فهم معانی کنش‌های آدمیان و پیامدهای آن و نشان دادن شیوه صحیح استفاده از علوم طبیعی و دانش‌های ابزاری - رهاسازی انسان از سلطه ظلم‌ها و اسارت‌هایی که در اثر کنش‌های انسان‌ها پدید می‌آید.

(۴) انتقاد از کنش‌های ناپسند و ظالمانه انسان‌ها و پیش‌بینی کنش‌ها و حوادث طبیعی و پیامدهای آن‌ها برای پیشگیری - شناخت طبیعت و قوانین آن و نشان دادن شیوه صحیح استفاده از علوم طبیعی و دانش‌های ابزاری

۵۳- کدام گزینه صحیح یا غلط بودن موارد زیر را به ترتیب نشان می‌دهد؟

- جامعه‌شناسی تبیینی می‌خواست انسان را بر طبیعت مسلط کند و این کار را کرد.

- آشنایی‌زدایی ابتدا در حوزه ادبیات مطرح شد و از آنجا به علوم اجتماعی راه یافت.

- منظور از پویا بودن ساختار اجتماعی این است که بخش‌های مختلف آن بر یکدیگر اثر می‌گذارند و از یکدیگر اثر می‌پذیرند.

- لمبروزو می‌خواست مجرم بودن یا نبودن را با مشاهده ویژگی‌های جسمانی و ظاهری تشخیص دهد.

(۱) غ - ص - ص - ص (۲) ص - غ - ص - غ (۳) غ - ص - غ - ص (۴) ص - ص - غ - غ

۵۴- به ترتیب هر عبارت نشانگر کدام مفهوم یا موضوع است؟

- معنای به روز بودن را در خود دارد ولی سبب می‌شود که فرد کاربر از زمان و مکان خودش جدا شود.

- مقایسه تعداد کشته‌های دو جنگ جهانی با تعداد کشته‌های حمله مغول به ایران

- جامعه‌شناسانی که ارزش و اراده را مهم می‌دانند، ولی آن‌ها را برخاسته از آگاهی و تابع آن می‌بینند.

- ماکس وبر از سلطه نظمی که گویا هدفی جدا از انسان‌ها و نیازهای واقعی آن‌ها دارد به قفس آهنین تعبیر می‌کند.

(۱) فضای مجازی - اخلاق‌گریزی - نظریه پردازان کنش اجتماعی - سرکوب خلاقیت

(۲) افول معانی - سقوط ارزش‌ها - پوزیتیویستی - رکود اراده‌ها

(۳) فضای مجازی - سقوط ارزش‌ها - نظریه پردازان کنش اجتماعی - اخلاق‌گریزی

(۴) رسانه - اخلاق‌گریزی - تفسیری - سقوط ارزش‌ها

۵۵- به ترتیب، پاسخ پرسش‌های زیر در کدام گزینه آمده است؟

(الف) اگر محقق قصد داشته باشد تمامی ابعاد یک پدیده اجتماعی خاص را مورد بررسی قرار دهد از چه روشی استفاده می‌کند؟

(ب) هویت‌زدایی از پدیده‌های اجتماعی به چه معناست؟

(ج) کدام دسته از روش‌های تحقیق تفاوت و تنوع معانی کنش‌ها را در نظر دارد؟

(۱) قوم‌نگاری - جدا ساختن پدیده‌های اجتماعی از زمینه فرهنگی آن - کمی

(۲) مطالعه موردی - درک معانی ذهنی کنشگران - کیفی

(۳) قوم‌نگاری - شناخت درست پدیده‌های اجتماعی - کمی

(۴) مطالعه موردی - نادیده گرفتن چرایی وقوع پدیده‌های اجتماعی و پیچیدگی و عمق آن‌ها - کیفی

۵۶- به ترتیب صحیح یا غلط بودن هر یک از گزاره‌های زیر در کدام گزینه به درستی ذکر شده است؟

(الف) سازمان، پیوند میان نقش‌ها، واحدها و ساختارهای اجتماعی مثل رابطه اقتصاد و سیاست یا علم و سیاست را شامل می‌شود که از آن به «انسجام اجتماعی» تعبیر می‌شود.

(ب) سیاست و قدرت، خارج از ذهن مردم و مستقل از ادراک آن‌ها وجودی محسوس و واقعی دارد که رویکرد تفسیری به علت تمرکز بر ذهنیت‌ها، توان مطالعه و بررسی آن را ندارد.

(ج) در گذشته، قدرت وسیله و ابزاری برای تحقق اهداف و فضیلت‌های اخلاقی نبوده است و مسئله اول و اصلی سیاست قلمداد می‌شده است.

(د) وجه مشترک قدرت تنبیهی و قدرت تشویقی این است که در هر دو پیروی کننده نسبت به تبعیت و پیروی خود آگاهی دارد.

(۱) غ - غ - ص - غ (۲) غ - ص - غ - غ (۳) ص - ص - غ - ص (۴) غ - ص - غ - ص

۵۷- کدام گزینه جدول زیر را به ترتیب و به درستی تکمیل می‌کند؟

منابع یا عوامل قدرت	ابزار اعمال قدرت	ارزش‌های اجتماعی
شخصیت	«الف»	«ه»
«د»	«ب»	ثروت
سازمان	اقتناعی	«ج»

(۱) تنبیهی / تشویقی / دانش / مالکیت / قدرت (۲) تشویقی / تنبیهی / دانش / مالکیت / قدرت

(۳) تنبیهی / تشویقی / دانش / مالکیت / دانش (۴) تشویقی / تنبیهی / قدرت / مالکیت / دانش

۵۸- هریک از موارد زیر به ترتیب در کدام قسمت از جدول قرار می‌گیرند؟

نوع نظام	
جمهوری اسلامی	لیبرال دموکراسی
(الف)	(ب)

- در این نظام، آزادی مهم‌ترین ارزش اجتماعی است.

- در این نوع حکومت فقط می‌توان از مقبولیت قدرت سخن گفت.

- مردم مسئولیت شناخت و اجرای قوانین و مقررات اجتماعی را دارند.

- در این نوع حکومت قوانین با عقل و وحی شناخته می‌شوند.

(۱) الف - ب - الف - ب (۲) ب - ب - الف - الف (۳) الف - الف - ب - ب (۴) ب - الف - ب - ب

۵۹- به ترتیب، هر یک از عبارات‌های زیر با کدام مفهوم ارتباط دارد؟

(الف) در برخی از جوامع، افراد سفیدپوست از افراد رنگین پوست در اماکن عمومی مانند ایستگاه‌ها، ورزشگاه‌ها، بیمارستان‌ها و ... تفکیک می‌شدند.

(ب) میزان تلاش افراد یا موقعیت خانواده‌ای که در آن متولد شده‌اند، آنها را از نظر رتبه نابرابر می‌سازد.

(ج) در انگلستان، زنان در مقابل شوهر، مالک دارایی خویش نبودند و سرانجام پس از دهه‌ها مبارزه، حق مالکیت، حق کار و حق رأی به آنان داده شد.

(۱) تفاوت اسمی - نابرابری طبیعی - نابرابری اجتماعی (۲) نابرابری طبیعی - نابرابری اجتماعی - نابرابری اجتماعی

(۳) تفاوت اسمی - نابرابری اجتماعی - تفاوت اسمی (۴) نابرابری طبیعی - تفاوت اسمی - تفاوت اسمی

۶۰- با توجه به شکل مقابل که نمایانگر یکی از رویکردها به نابرابری اجتماعی است به ترتیب به سؤالات زیر پاسخ دهید:

- نام این مدل (رویکرد) چیست؟

- در این مدل (رویکرد) وظیفه جامعه چیست؟

- نقش مالیات در این مدل (رویکرد) چیست؟

(۱) عدالت اجتماعی - نیازهای ضروری همه افراد مانند خوراک، پوشاک و مسکن را تأمین کند - ابزاری برای کاهش فاصله طبقاتی

(۲) کمونیستی - فراهم آوردن امکانات اولیه برای پیشرفت کودکان - درآمدزایی برای اقشار کم درآمد

(۳) عدالت اجتماعی - امکان رقابت را برای همگان فراهم کند و نقطه پایان رقابت را یکسان نماید - ابزاری برای کاهش فاصله طبقاتی

(۴) عدالت اجتماعی - فراهم آوردن زمینه رقابت با دیگران بر اساس توانایی و شایستگی خود - درآمدزایی برای اقشار کم درآمد

۶۱- کدام گزینه به ترتیب جدول روبه‌رو را به درستی تکمیل می‌کند؟

جامعه‌شناسی انتقادی		
موضوع	روش	هدف
«الف»	«ب»	«ج»

(۱) کنش‌های اجتماعی و معنای آن‌ها - انتقادی و تجویزی - انتقاد از وضع موجود، تجویز وضع مطلوب و

راه رسیدن به آن

(۲) کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن - تفسیری، انتقادی و تجویزی - انتقاد از وضع موجود، تجویز وضع

مطلوب و راه رسیدن به آن

(۳) کنش‌های اجتماعی و معنای آن‌ها - تفسیری، انتقادی و تجویزی - انتقاد از وضع موجود، تجویز وضع مطلوب و راه رسیدن به آن

(۴) کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن - انتقادی و تجویزی - معنابخشی و انسجام‌بخشی به زندگی اجتماعی

حوزه رقابت

حوزه برابری

۶۲- هر یک از موارد زیر به ترتیب در کدام قسمت جدول قرار می گیرند؟

د	جهانی شدن و توسعه ارتباطات	الف	مدل تکثرگرا
گروه های به حاشیه رانده شده به رسمیت شناخته می شوند	ج	گروه های درگیر قومی و نژادی در ارتباط با هم، یک فرهنگ مختلط می سازند.	ب

- دیگچه همانندسازی

- دفاع جوامع و گروه ها از خود و بازگشت به هویت واقعی خویش

- سیاست هویت

- جدایی فرانسوی زبانان ایالت کبک از انگلیسی زبان ها در کانادا

۲ «الف» - «ب» - «د» - «ج»

۱ «د» - «ج» - «الف» - «ب»

۴ «الف» - «ج» - «د» - «ب»

۳ «د» - «الف» - «ب» - «ج»

۶۳- کدام گزینه نادرست نیست؟

۱) رویکرد تفسیری می خواهد ظرفیت افشاگری و رهایی بخشی را برای علوم اجتماعی نگه دارد و این نقش را در نقد روابط و مناسبات میان افراد، گروه ها و فرهنگ ها می بیند.

۲) شناخت متقابل افراد و جوامع بدون در نظر گرفتن اشتراکات به جوامع کمک می کند تفاوت های همدیگر را بشناسند.

۳) اگر ادعا شود دانش، تماماً محصول شرایط اجتماعی و فرهنگی است می توان گفت که دانش و شناختی بهتر از شناخت دیگر است.

۴) یکی از راه های ایجاد آشتی، اتحاد و دوستی در میان گروه ها و ملت ها شناخت متقابل است.

۶۴- کدام گزینه جدول زیر را به ترتیب و به درستی تکمیل می کند؟

شاخص	انواع مدینه در نظر فارابی	
	ج	ب
نوع انحراف از مدینه فاضله	الف	انحراف نظری
نگاه به علم	مردم علوم عقلانی و وحیانی را می شناسند اما از آن بهره ای نمی برند.	د

۱) انحراف عملی - مدینه فاسقه - مدینه ضاله - مردم علوم عقلانی را نمی شناسند.

۲) انحراف نظری - مدینه ضاله - مدینه فاسقه - نظرات علمی پذیرفته شده در مدینه فاضله تحریف می گردد.

۳) انحراف عملی - مدینه ضاله - مدینه فاسقه - نظرات علمی پذیرفته شده در مدینه فاضله هم تحریف می شود.

۴) انحراف عملی - مدینه فاسقه - مدینه ضاله - مردم حقیقت و عدالت را می شناسند ولی براساس آن عمل نمی کنند.

۶۵- کدام موارد به ترتیب در جایگاه های «الف» و «ب» قرار می گیرند؟

علوم اجتماعی جهان متجدد	علوم اجتماعی جهان اسلام
تفسیری	الف
ب	برای داوری درباره ارزش ها از ظرفیت عقل نظری، عقل عملی و وحی بهره می برند.

۱) هر تبیین نوعی تفسیر به شمار می آید - انتقادی

۲) تفسیر هم نیازمند استدلال است - تبیینی

۳) علوم اجتماعی را شبیه علوم طبیعی نمی دانند - تبیینی

۴) دانش علمی را به دانش حسی و تجربی محدود نمی کنند - انتقادی

۶۶- به ترتیب مصادیق موارد زیر در کدام گزینه آمده است؟

- برای انسجام بخشی به زندگی اجتماعی از این عقل استفاده می شود.

- عموم مردم در دانش عمومی خود از آن بهره می برند.

- جهت اعتراض به سلطه نظام سرمایه داری، این نوع عقل به کار گرفته می شود.

- معنای بلند کردن دست توسط یک دانش آموز در کلاس به وسیله این عقل فهمیده می شود.

۱) عقل تفسیری - عقل در معنای عام - عقل انتقادی - عقل تفسیری

۲) عقل ابزاری - عقل تجربی - عقل تفسیری - عقل ابزاری

۳) عقل انتقادی - عقل در معنای عام - عقل انتقادی - عقل در معنای خاص

۴) عقل تفسیری - عقل ابزاری - عقل انتقادی - عقل در معنای خاص

- ۶۷- به ترتیب چند مورد از عبارات زیر مربوط به میرزا حسین نائینی (ره) و چند مورد مربوط به آیت‌اله خمینی (ره) است؟
 - معتقد بود که ما نمی‌توانیم ویژگی دوم جامعه مطلوب فقه شیعه را تحقق ببخشیم.
 - با توجه به شرایط اجتماعی پایان قرن بیستم، مسئله ولایت فقیه را مطرح نمود.
 - مشروطه، نظام مطلوب در عصر غیبت امام معصوم نیست ولی بهترین نظام ممکن در شرایط موجود در آن روزگار است.
 - مجلس خبرگان موظف است شرط دوم جامعه مطلوب از نظر فقه شیعه را تحقق بخشد.
 - شکل شرعی قدرت در عصر غیبت را امکان‌پذیر می‌داند.

(۱) دو - سه (۲) سه - دو (۳) چهار - یک (۴) یک - چهار

۶۸- به ترتیب کدام موارد جدول زیر را به درستی تکمیل می‌کنند؟

متفکران مسلمان	علم اجتماعی
«الف»	با نگاهی تبیینی کتاب «تَجَارِبُ الْأُمَم» را در هشت جلد تالیف کرد.
ابن خلدون	«ب»
ابوریحان بیرونی	«ج»

- (۱) ابوریحان بیرونی - در مطالعات خود به روش عقلی توجه داشت - علم اجتماعی را علم مدنی نامید.
 (۲) ابوعلی مسکویه - روشی مشابه کنت در جامعه‌شناسی تبیینی داشت - با روشی تجربی و تفهیمی به توصیف می‌پرداخت.
 (۳) ابوریحان بیرونی - رویکردی انتقادی ندارد - بیشتر از روش حسی و تجربی استفاده می‌کرد.
 (۴) ابوعلی مسکویه - در مقایسه با جامعه‌شناسی فارابی محافظه‌کارانه است - با تأثیرپذیری از قرآن به دنبال شناخت سنت‌های الهی در جامعه بود.

۶۹- به ترتیب کدام عبارات در مورد عقل نظری و عقل عملی است؟

- الف) به شناخت «هست‌ها» می‌پردازد و به کمک حس و با روش تجربی هستی‌های طبیعی را می‌شناسد همچنین با استدلال عقلی، احکام ریاضی و متافیزیکی را درمی‌یابد و علوم طبیعی و فلسفه را شکل می‌دهد.
 ب) از نظر علامه طباطبائی، این عقل به انسان در انجام اعمالش یاری می‌رساند و در این مسیر پدیده‌هایی را ایجاد می‌کند که در علوم اجتماعی بررسی می‌شوند.

ج) هیچ رخدادی در طبیعت و جامعه خودبه‌خودی و بدون علت رخ نمی‌دهد.

د) هرگز جامعه‌ای بدون تأمین میزانی از عفت و شجاعت، روی سعادت دنیوی و اخروی را نخواهید دید.

(۱) الف - ج (۲) ب - الف

(۳) د - ب (۴) الف - د

۷۰- با در نظر گرفتن رویکردهای جامعه‌شناسی، به ترتیب هر یک از عناوین زیر مربوط به کدام قسمت در جدول است؟

معیار \ نوع	تبیینی	تفسیری
چه چیزی را مطالعه می‌کند؟	«الف»	«ب»
چگونه مطالعه می‌کند؟	حس و تجربه	نگاه از درون به پدیده‌ها برای یافتن معنای آنها
چه هدفی را دنبال می‌کند؟	«د»	«ج»

- معنابخشی و انسجام‌بخشی به زندگی اجتماعی

- پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی

- کنش‌های اجتماعی و معنای آنها

- پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی هستند

(۱) «ج» - «ب» - «الف» - «د» (۲) «ج» - «د» - «ب» - «الف»

(۳) «الف» - «ج» - «ب» - «د» (۴) «ب» - «ج» - «د» - «الف»

دفترچه شماره (۲)

صبح جمعه

۱۴۰۴/۰۲/۲۶

آزمون ۲۶ اردیبهشت ماه ۱۴۰۴

آزمون اختصاصی
دوازدهم انسانی

۶۰ سؤال در ۵۵ دقیقه

ساعت ۹:۱۵ تا ۱۰:۱۰ صبح

نام درس	معمولاً دانش آموزان در هر رده تراز به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می‌دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید
	۷۰۰۰	۶۲۵۰	۵۵۰۰	۴۷۵۰	۴۰۰۰	
عربی، زبان قرآن	۶	۵	۳	۲	۱	شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
تاریخ و جغرافیا	۷	۶	۴	۲	۱	
فلسفه	۶	۵	۳	۲	۱	

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	وضعیت پاسخ‌گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	عربی، زبان قرآن (۳)	۲۰	۷۱	۹۰	۲۰
۲	اجباری	تاریخ (۳)	۱۰	۹۱	۱۰۰	۸
۳	اجباری	جغرافیا (۳)	۱۰	۱۰۱	۱۱۰	۷
۴	اجباری	فلسفه دوازدهم	۲۰	۱۱۱	۱۳۰	۲۰

پدیدآورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، شمیم پهلوان شریف، محمدابراهیم توزنده‌جانی، احمد حسن‌زاده فرد، علی حسینی نوه، رضا خانابائی، میثم خشنودی، پیمان طیار، علی قهرمان‌زاده، عباس مالکی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، محسن اصغری، سعید جعفری، رضا رنجبری، مجتبی فرهادی، الهام محمدی، محمد مشهدیان، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	رانیا امیری، ریحانه امینی، آریتا بیدقی، مریم خسروی دهنوی، فاطمه رضائیان، یاسین ساعدی، فاطمه قریبیان، سید آرش مرتضائی‌فر، محمدمهدی یعقوبی
عربی زبان قرآن	ابراهیم احمدی، ولی برجی، محمد جهان‌بین، اسماعیل علی‌پور، احسان کلاته عربی، الهه مسیح‌خواه، سید محمدعلی مرتضوی، سیده محیا مومنی، مهدی نیک‌زاد
تاریخ و جغرافیا	محمد ابوالحسنی، علیرضا پدram، مریم خسروی دهنوی، مهشید رستمی ریک، حسین سهرابی، تابان صیقلی، سید آرش مرتضائی‌فر
فلسفه	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، عرفان دهدشیا، پرگل رحیمی، محمد رضایی‌بقا، موسی سپاهی، محمد کرمی‌نیا، علی معزی، فیروز نژادنجف

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمدابراهیم توزنده‌جانی	محمد بحیرایی	عباس مالکی	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سپیده فتح‌اللهی	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی‌فر	سید آرش مرتضائی‌فر	مریم خسروی دهنوی	سجاد حقیقی‌پور
عربی زبان قرآن	احسان کلاته عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	محمدمهدی یعقوبی	محمدمهدی یعقوبی	تابان صیقلی، فاطمه عزیزی	عطیه محلوچی
فلسفه	سیده سمیرا معروف	فرهاد علی‌نژاد	امیرمحمد قلعه‌کاهی	سوگند بیگلری

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	امیرحسین کاروین
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

کل کتاب

باسخ گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

عربی زبان قرآن (۳)

■ عین الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (۷۱ - ۷۹)

۷۱- «قيمة كل امرئ ما يحسنه»:

(۱) ارزش هر انسانی به آن کار خوبی است که انجام می‌دهد!

(۲) ارزش هر انسانی همان کارهای خوبی است که انجام می‌دهد!

(۳) ارزش هر انسانی به آن چیزی است که آن را به خوبی انجام می‌دهد!

(۴) ارزش هر انسانی به آن کارهای خوبی است که انجام داده است!

۷۲- «كان فلاحو تلك المنطقة يتمنون: ليت تُزول المطر يكون في هذه السنة أكثر مما نزل في السنة الماضية!»:

کشاوریان آن منطقه ...

(۱) آرزو می‌کردند ای کاش امسال بارش باران از آنچه که در سال قبل فرود آمد بیشتر بود!

(۲) آرزو کرده بودند کاش بارش باران، امسال بیشتر باشد از آنچه در سال گذشته فرود آمد!

(۳) آرزو می‌کردند کاش امسال بارش باران بیشتر باشد از آنچه در سال گذشته فرود آمد!

(۴) آرزو می‌کردند کاش باران امسال بیشتر از آنچه که در سال گذشته باریده بود ببارد!

۷۳- «إنما قيمة كل إنسان بأعماله الحسنة، ولا يرب فيه فلذا لا تسارع في التفاخر بالنسب!»:

(۱) قطعاً ارزش هر انسانی به کارهای نیک اوست، و هیچ شکی در آن نیست، پس به همین خاطر در بالیدن به نژاد شتاب

نمی‌ورزیم!

(۲) ارزش هر انسانی فقط به کارهای نیک اوست، و هیچ شکی در آن نیست، به همین دلیل نباید در بالیدن به نژاد شتاب

بورزیم!

(۳) همانا ارزش همه انسان‌ها به کار نیکشان است، اصلاً شکی در آن نیست، لذا در به رخ کشیدن نسب خود مبادا شتاب کنیم!

(۴) بی‌گمان ارزش هر انسانی به کارهای نیکو است، و هیچ در آن شک نیست، به همین دلیل در افتخار کردن به نژاد از هم

سبقت نمی‌گیریم!

۷۴- «قد نسمع كلاماً من فلاح عجزو يُعجبنا جداً و يؤثر فينا لأنه يعكس صفاء قلب قائله!»:

(۱) گاهی سخنی از کشاورز پیری می‌شنویم که بسیار ما را به شگفت می‌آورد و در ما تأثیر می‌گذارد زیرا پاک‌ی قلب گوینده‌اش را منعکس می‌کند!

(۲) شاید از پیرمرد کشاورزی که بسیار خوشمان می‌آید، حرفی بشنویم و در ما اثر بگذارد چون صفای قلب او را برایمان باز می‌تاباند!

(۳) گاهی حرفی از کشاورز پیری می‌شنویم که ما را متعجب می‌کند و واقعاً بر ما تأثیر می‌گذارد درحالی که قلب صاف گوینده‌اش را منعکس می‌نماید!

(۴) ممکن است سخن کشاورز پیری را بشنویم که ما را بسیار به شگفت آورد و در ما اثر بگذارد زیرا پاک‌ی قلب گوینده از آن بازتابیده می‌شود!

۷۵- «التفریق بین الأولاد من أخطر الظواهر التي كان نبينا العظيم يحذر الآباء والأمهات منها دائماً!»:

(۱) تفاوت قائل شدن میان فرزندان، از پدیده‌های بسیار خطرناکی بود که پیامبر عظیم‌الشان ما پدران و مادران را همواره از آن باز می‌داشت!

(۲) فرق گذاشتن بین فرزندان، از خطرناک‌ترین پدیده‌هاست و پیامبر بزرگمان همیشه والدین را از آن تحذیر می‌کرد!

(۳) از خطرناک‌ترین پدیده‌هایی که پیامبر بزرگ ما پدران و مادران را بدان هشدار دائمی می‌داد، تفاوت قائل شدن بین فرزندانمان است!

(۴) فرق گذاشتن میان فرزندان، از خطرناک‌ترین پدیده‌هایی است که پیامبر بزرگمان همواره پدرها و مادرها را نسبت بدان‌ها هشدار می‌داد!

۷۶- عَيْنُ الْخَطَا:

(۱) من أهم مُهدِّدات البيئة تلوث الهواء،: از مهم‌ترین تهدیدکنندگان محیط زیست آلودگی هواست،

(۲) إذا ترفع رأسك و تنظر إلى السماء فتشعر به شعوراً،: هنگامی که سرت را بالا می‌بری و به آسمان نگاه می‌کنی، قطعاً آن را حس می‌کنی،

(۳) يُسبب تلوث الهواء أمطاراً حمضية تؤثر على المحاصيل الزراعية،: آلودگی هوا باعث باران‌هایی اسیدی می‌شود که بر محصولات کشاورزی اثر می‌گذارد،

(۴) إن تستمر أسبابها فلن نجد طعاماً طيباً على سطح الأرض!،: قطعاً با استمرار یافتن عوامل آن، روی سطح زمین هیچ غذای پاکیزه‌ای نخواهیم یافت!

۷۷- عَيْنِ الْخَطَا:

(۱) أَيُّهَا الْعَاقِلُ؛ لَا تَسْمَحْ أَنْ تَغْرَكَ حَلَاوَةَ الدُّنْيَا وَ لَذَاتِهَا الْفَانِيَّةَ!؛ اِي خردمند اجازه نده فریب شیرینی دنیا و لذت‌های

ناپایدارش را بخوری!

(۲) الْمَرْءُ الَّذِي يُحِبُّ أَنْ يُحَسِّنَ إِلَيْهِ فَعَلَيْهِ أَنْ يُحَسِّنَ إِلَى الْآخِرِينَ!؛ فردی که دوست دارد به او نیکی شود، باید به دیگران

نیکی کند!

(۳) لَمْ أَكُنْ أَظَنَّ أَنَّ اللَّهَ يَمَلَأُ قُلُوبَ الْمَوَاطِنِينَ انْشِرَاحاً هَكَذَا!؛ گمان نمی‌کردم که خدا دل‌های هموطنان را این چنین از شادی

پُر کند!

(۴) قَدْ تَمَّتْ إِنَارَةُ الْبَيْتِ بِاسْتِخْدَامِ مَصَابِيحِ كَهْرِبَائِيَّةٍ حَدِيثَةً!؛ روشن کردن خانه با استفاده از چراغ‌های برقی جدیدی انجام شده

است!

۷۸- «جَهَانٌ از صِلْحَى فَرَائِغِ در تمام جهات قطعاً پر خواهد شد!»:

(۱) إِنَّ الْعَالَمَ سَوْفَ يَمْتَلِئُ مِنَ السَّلَامِ الشَّامِلِ كُلِّ الْجِهَاتِ امْتِلَاءً كَامِلاً!

(۲) الْعَالَمُ يَمْتَلِئُ بِسَلَامٍ عَامٍّ كُلِّ جِهَاتٍ فِي الْمُسْتَقْبَلِ!

(۳) سَيَمْتَلِئُ الْعَالَمُ مِنْ سَلَامٍ شَامِلٍ كُلِّ الْجِهَاتِ امْتِلَاءً!

(۴) إِنَّ الْعَالَمَ سَيُملَأُ مِنَ السَّلَامِ الشَّامِلِ كُلِّ الْجِهَةِ مِلْئاً!

۷۹- عَيْنِ الْخَطَا فِي الْمَفْهُومِ:

(۱) أَهْلُ الْعِلْمِ أَحْيَاءٌ وَ إِنِ مَاتُوا ← إِنَّ الْعُلَمَاءَ بَاقُونَ مَا بَقِيَ الدَّهْرُ!

(۲) قَدْرُ كُلِّ امْرِئٍ مَا كَانَ يُحْسِنُهُ ← إِنِ أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنْتُمْ لَأَنْفُسِكُمْ!

(۳) لَا خَيْرَ فِي قَوْلٍ إِلَّا مَعَ الْفِعْلِ ← الْأَفْعَالُ أْبْلَغُ مِنَ الْأَقْوَالِ!

(۴) كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ← إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ!

■ ■ اقرأ النص التالي ثم أجب عن الأسئلة (٨٠ - ٨٤) بما يناسب النص:

ماذا يفعلُ الشتاءَ فينا؟! يجعلنا أكثرَ رقةً وجمالاً و قرباً ممّن نُحبّهم، و يجعلنا أكثرَ شاعريةً كما يُعبّر عنه كثير من الشعراء. فإنّ الشتاء و الأمطار و البرد كلّها من الأبواب التي يستخدمها الشاعر في وصف الحبّ، يقول نزار قباني في قصيدة: " و أنا أيضاً أريدُ أن أكونَ في عشقي شتانياً، و انقلابياً، و عاصفاً!" ولكنّه هناك أشعار قد أنشدت عن العزلة و الوحشة في فصل الشتاء أيضاً، إنّ الشتاء قد يترك إحساساً عميقاً في داخلنا باليأس، ولكنّه بداية الربيع فتتعلّم منه درس الحياة، إنّهُ يُعلّمنا أنّ الظلام هو بداية النور و أنّ الأمل هو بداية المستقبل المُضيء؛ كما نقرأ في قصيدة أخرى من نزار قباني: " لا يقلقني * الثلج، و لا يُزعجني حصارُ الصقيع * / فأنا أقاومُه؛ حيناً بالشعر، و حيناً بالحبّ!"

* يقلق: يجعل المرء مضطرباً ** الصقيع: تجمّد الماء

٨٠- عيّن الصحيح حسب النص:

- (١) هناك أشعار قد تجلّى فيها الخوف من فصل الشتاء و مظاهره!
- (٢) من الشعراء من يعتقدون أنّ الشتاء ليس جميلاً فلا حاجة إلى وصفه!
- (٣) يجد العشاق علاقة قوية بين الحبّ و الشتاء فيعبّرون فيه عن مشاعرهم!
- (٤) إنّ الشتاء يُعلّم النّاس حبّ العزلة، فإنّ الوحدة قد تكون خيراً من ألف جليس!

٨١- عيّن الخطأ: إنّ الشتاء . . .

- (١) يستطيع أن يُطفئ نار الأحاسيس!
- (٢) فصل البرد و المُشتاقون يدركون برد الشتاء جيّداً!
- (٣) فصلٌ يقول فيه النّاس أعذب الكلمات عن الحبّ!
- (٤) له صباحات بيضاء اللون و مساءات مُمطرة جميلة!

٨٢- عيّن غير المناسب لعنوان النص:

- (١) الشتاء في الأدب العربي
- (٢) الإستخدام الرمزي للشتاء
- (٣) الأحاسيس المُتناقضة تجاه الشتاء
- (٤) الشتاء فصل الأمل للشعراء

■ عَيْنُ الصَّحِيحِ فِي الإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (٨٣ و ٨٤)

۸۳- «الأمطار - احساس - يترك - نقرأ»

(١) الأمطار: اسم - جمع (مفردة : مطرة) - معرفة - معرب / اسم «إِنَّ» المشبهة بالفعل

(٢) احساس: اسم - جمع (مفردة : حس) - نكرة - معرب / مفعول و منصوب

(٣) يترك: مضارع - للمفرد المذكر الغائب - مجرد ثلاثي - معلوم / فعل و الجملة فعلية

(٤) نقرأ: مضارع - لمتكلم مع الغير - مجرد ثلاثي - معلوم / فعل و فاعله «أخرى»

۸۴- « يفعل - أكثر - يُعَبَّر - المستقبل »

(١) يفعل: مضارع - للمفرد المذكر الغائب - مزيد ثلاثي (مصدره: إفعال) - معلوم / فعل، و الجملة فعلية

(٢) أكثر: اسم التفضيل - مفرد - نكرة - معرب / مفعول و منصوب بعلامة الفتحة

(٣) يُعَبَّر: مضارع - للمفرد المذكر الغائب - ثلاثي مزيد (مصدره: تعبير) - مجهول / فعل، و الجملة فعلية

(٤) المستقبل: اسم فاعل - مفرد - معرفة - معرب / مضاف اليه

■ عَيْنُ الْمُنَاسِبِ لِلْجَوَابِ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ (٨٥ - ٩٠)

۸۵- عَيْنُ الْخَطَأِ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

(٢) ازدادت الحروبُ و كثرت أدواتُ القتلِ!

(١) و فيك انطوى العالمُ الأكبرُ!

(٤) هم قومٌ عائلُهُم مَجْفُوٌّ و غَنِيَّهُم مَدْعُوٌّ!

(٣) كُلُّ وِعَاءٍ يَضِيقُ بِمَا جَعَلَ فِيهِ!

۸۶- في أيِّ عبارة ما جاءت «لا» النافية للجنس؟

- (١) لا سَيْفَ أَقْطَعُ مِنَ الْحَقِّ!
 (٢) لا تَكَلِّمْ بِمَا لَا عِلْمَ لَكَ بِهِ فِي الْحَيَاةِ!
 (٣) لا وَحْدَةً أَوْحَشُ مِنَ الْعُجْبِ!
 (٤) لا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ!

۸۷- عَيِّنِ الْمُسْتَثْنَى مِنْهُ مَحْذُوفًا:

- (١) لم يشجّع المدير موظفيه إلا اللاتقيين منهم!
 (٢) الشاعر قد أحسَّ بأنَّ بلاده لا تعاني إلا الكسالة!
 (٣) كُلُّ شَيْءٍ يَرْخَصُ إِذَا كَثُرَ إِلَّا الْأَدَبُ!
 (٤) إِنَّ جَماهيرنا لا تملك سلاحاً إلا الإيمان بالله!

۸۸- عَيِّنِ «مُشْتَاقِينَ» يَكُونُ حَالاً:

- (١) كان أبي يُشاهد حُجَّاجاً مُشتاقين أمام المطار!
 (٢) ليس أعضاء أُسرَتِي مُشتاقين لمشاهدة الأفلام مُرْعَبَةً!
 (٣) أ ما رأيتَ في طريقك مُشتاقين كثيرين كانوا بانتظار الحافلة!
 (٤) المُزارعون كانوا يَنْظرون إلى السماء مُشتاقين و هم يدعون ربَّهم!

۸۹- عَيِّنِ مَصْدَرًا يَدُلُّ عَلَى التَّشْبِيهِ:

- (١) كأنَّ أَقْبَحَ الْخُلُقِ فِي الْحَيَاةِ الْإِغْرَاقُ فِي الْمَدْحِ وَ الذَّمِّ!
 (٢) يُحَاسِبُ الْبَخِيلُ فِي الْآخِرَةِ مُحَاسِبَةَ الْأَغْنِيَاءِ!
 (٣) الْعَاقِلُ يَبْنِي بَيْتَهُ عَلَى الصَّخْرِ بِنَاءً عَجِيباً!
 (٤) إِنَّ اللَّهَ قَدْ مَلَأَ صُدُورَ الْمُؤْمِنِينَ انْشِرَاحاً!

۹۰- عَيِّنِ الْمَنَادَى:

- (١) رَبَّنَا لَا يَحْمِلُنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَ يَغْفِرْ لَنَا كَثِيراً مِنْ الذُّنُوبِ!
 (٢) قَوْمَ أَبِي يَسَاعِدُونَ الْآخِرِينَ فِي الشَّدَائِدِ وَ صَعُوبَاتِ الْحَيَاةِ!
 (٣) صَدِيقَتِي لَا تَأْخُذُ الْبَاطِلَ مِنْ أَهْلِ الْحَقِّ وَ الْبَاطِلَ فِي حَيَاتِهَا!
 (٤) أُمٌّ مِنْ يَسْتَطِيعُ أَنْ يَرْبِيَ هَؤُلَاءِ الْأَوْلَادَ مِثْلَكَ وَ يَحِبَّهُمْ دَائِماً!

کل کتاب

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۸ دقیقه

تاریخ (۳)

۹۱- کدام گزینه دربارهٔ نشریات به‌عنوان یکی از گونه‌های منابع تاریخی در دورهٔ معاصر نادرست است؟

- (۱) نشریات از طریق آگاهی‌بخشی عمومی تأثیرات فکری، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی زیادی بر جامعهٔ ایرانی گذاشتند.
- (۲) اولین روزنامهٔ ایران را میرزای شیرازی، یکی از دانشجویان اعزامی به انگلستان با عنوان کاغذ اخبار در تهران منتشر کرد.
- (۳) به‌دلیل استبداد حکومت قاجار و نبود آزادی بیان برخی از روزنامه‌نگاران در خارج از کشور اقدام به‌نشر روزنامه به‌زبان فارسی کردند.
- (۴) روزنامهٔ وقایع اتفاقیه به‌منظور رشد آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی مردم توسط امیرکبیر منتشر شد و بعداً به روزنامهٔ «دولت علیه ایران» تغییر نام داد.

۹۲- صحیح (ص) یا غلط (غ) بودن عبارت‌های زیر به‌ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- (الف) از اهداف پتر کبیر برای ورود به مسابقهٔ استعماری با اروپاییان، توسعه‌طلبی فرهنگی و اقتصادی بود.
 - (ب) یکی از شروط نادر برای پذیرفتن سلطنت، حل اختلافات مذهبی با دولت عثمانی بود.
 - (ج) لطفعلی‌خان، آخرین فرمانروای زند، به‌دلیل بی‌لیاقتی و عدم محبوبیت میان مردم، نتوانست سلسلهٔ زند را حفظ کند.
- (۱) غ - ص - غ (۲) غ - ص - ص (۳) ص - ص - غ (۴) ص - غ - ص

۹۳- با توجه به قراردادهای معاهده‌های منعقد شده در دورهٔ قاجار، کدام گزینه درست است؟

- (الف) پاریس
 - (ب) ترکمنچای
 - (ج) رویترا
 - (د) گلداسمیت
- (۱) «الف» و «د» مربوط به کشور انگلیس می‌باشند و بر اساس «ب»، ایران از داشتن کشتی جنگی در دریای خزر محروم شد.
 - (۲) «ج» و «الف» مربوط به دوران ناصرالدین شاه هستند و با توجه به «د»، مناطقی از سیستان و بلوچستان از ایران جدا و ضمیمهٔ خاک هندوستان شد.
 - (۳) «ب» مربوط به دوران فتحعلی‌شاه است و با توجه به «ج»، ادارهٔ گمرک حق صدور همه نوع محصولات انگلیسی به ایران به‌مدت ۷۰ سال به رویترا واگذار شد.
 - (۴) با توجه به «الف» افغانستان و هرات و با توجه به «ب» مناطق وسیعی از سرزمین‌های حاصلخیز شرق دریای کاسپی (خزر) با شهرها و روستاهای آباد به روسیه واگذار شد.

۹۴- درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر در ارتباط با انقلاب مشروطه ایران، در کدام گزینه مشخص شده است؟

- الف) از موضوعات مهم در اختلاف نظر بین مشروطه‌خواهان، پس از اعدام شیخ فضل الله نوری و تشکیل دوره دوم مجلس، رابطه دین و سیاست بود.
 ب) میرزا علی اصغر خان امین السلطان، از مخالفان جدی مشروطه، توسط محمدعلی شاه به مقام نخست‌وزیری منصوب شد.
 ج) مهاجرت روحانیون و مردم به شهر ری و تحصن در صحن حضرت عبدالعظیم، به مهاجرت صغری مشهور است که به پیشنهاد علامه طباطبایی انجام شد.
 د) قرارداد ۱۹۰۷، بین انگلستان و روسیه، با پادرمیانی آلمان که از قدرت روزافزون فرانسه بیم داشت، منعقد شد و در نتیجه آن، ایران به سه قسمت تقسیم شد.

- (۱) درست - درست - نادرست - نادرست
 (۲) نادرست - درست - درست - درست
 (۳) درست - نادرست - نادرست - درست
 (۴) درست - درست - درست - نادرست

۹۵- کدام موارد در خصوص انقلاب روسیه اطلاعات صحیحی ارائه می‌دهند؟

- الف) بلشویک‌ها معتقد بودند که انجام اصلاحات با استفاده از شیوه‌های ملایم امکان‌پذیر نیست و چاره کار، انقلابی بنیادافکن است که طی آن از قدرت طبقه اشراف کاسته شود.
 ب) شکل‌گیری گروه‌های مخالف علیه تزارها باعث شد حکومت روسیه در سال ۱۹۰۵ میلادی تن به اصلاحات بدهد اما برخی این اصلاحات را کافی نمی‌دانستند.
 ج) وقوع انقلاب روسیه در جبهه جنگ جهانی اول نیز تأثیر گذاشت و روسیه ۱۵ میلیون نفر را که بیشتر آن‌ها کارگر و کشاورز بودند، برای مقابله با متحدین به جبهه جنگ فراخواند.
 د) بلشویک‌ها به رهبری لنین توانستند با شعار «صلح، زمین، نان»، «تسلط کارگران بر تولید» و «همه قدرت از آن شوراهای شورشیان را با خود همراه کرده تا جایی که تزار را دستگیر و در نهایت کشتند.

- (۱) «الف» و «ب» (۲) «الف» و «ج» (۳) «ب» و «د» (۴) «ج» و «د»

۹۶- کدام گزینه از جمله دلایل سیاستمداران انگلیسی برای تغییر برنامه سلطنت ایران نیست؟

- (۱) اکتشاف نفت در ایران و پی‌بردن به اهمیت آن در مبادلات جهانی
 (۲) قیام‌های مستقل مردمی و ترس از پیروشدن انقلابیون
 (۳) وابستگی احمدشاه به روس‌ها و دخالت آنان در حکومت ایران
 (۴) ترس از انتشار اندیشه‌های انقلابی کمونیست‌های روسیه در ایران

۹۷- کدام یک از موارد زیر را می‌توان از نخستین اولویت‌های حکومت مرکزی ژاپن پس از «انقلاب میجی» در این کشور دانست؟

- الف) پیوستن به اتفاق مثلث
 ب) جبران عقب‌ماندگی‌های نظام قبلی
 ج) مسلط‌شدن نظامیان بر سیاست داخلی و خارجی ژاپن
 د) تغییر وضع ناتوان ژاپن در رویارویی با خطر جهانگشایی غربی

- (۱) «ج» و «د» (۲) «ب» و «د» (۳) «الف» و «ج» (۴) «ب» و «الف»

۹۸- کدام گزینه به ترتیب، جاهای خالی زیر را به درستی پر می‌کند؟

الف) مهم‌ترین مانع بر سر راه ملی‌شدن صنعت نفت ... بود.

ب) ... یعنی ایستادگی در برابر امتیازخواهی دولت‌های سلطه‌جو

ج) در زمان ... ، امتیاز استخراج گاز و نفت ایران به مدت ۶۰ سال به یک سرمایه‌دار انگلیسی به نام دارسی واگذار شد.

(۱) حاجعلی رزم‌آرا - موازنه منفی - مظفرالدین شاه

(۲) حاجعلی رزم‌آرا - موازنه مثبت - محمدعلی شاه

(۳) خلیل طهماسبی - موازنه مثبت - مظفرالدین شاه

(۴) خلیل طهماسبی - موازنه منفی - محمدعلی شاه

۹۹- کدام گزینه در ارتباط با عبارت‌های زیر درست است؟

الف) عوامل زمینه‌ساز شکل‌گیری نهضت اسلامی به رهبری امام خمینی

ب) نتایج قیام ۱۵ خرداد

ج) تداوم مبارزه با رژیم پهلوی پس از تبعید امام خمینی

(۱) نادیده گرفتن اصول قانون اساسی توسط شاه - تغییر هدف مبارزه به سرنگونی محمدرضا شاه - ادامه مبارزه جبهه ملی و نهضت آزادی در

چارچوب قانون اساسی

(۲) نفوذ و مداخله آمریکا در ایران - پیوستن اقشار مختلف جامعه به مبارزان - مبارزه فرهنگی متکی بر آگاهی‌دادن به مردم و تبلیغ باورهای دینی

(۳) غیرقانونی اعلام کردن همه‌پرسی فرمایشی توسط علما - توجه بیشتر به نقش مذهب در مبارزه - کشیده شدن گروه‌هایی از جوانان به سوی مبارزه

مسلحانه مانند حزب ملل اسلامی

(۴) پرده‌برداری امام از تسلط آمریکا و اسرائیل بر حکومت پهلوی - روی آوردن بسیاری از روحانیون به مبارزه سیاسی - روشنگری علیه اقدامات رژیم

پهلوی در فعالیت‌های سیاسی

۱۰۰- مورخی در مهرماه سال ۱۳۶۰ هجری شمسی از دنیا رفته است؛ او قطعاً در زمان وقوع کدام اتفاقات زیر در دنیا نمی‌زیسته است؟

الف) حمله آمریکا به صحرای طبس

ب) انقلاب دوم (به تعبیر امام خمینی)

ج) بازگشایی دانشگاه‌ها پس از انقلاب

د) کودتای سازمان نقاب

ه) انتخاباتی که با برگزاری آن نظام سیاسی جمهوری اسلامی ایران به طور کامل استقرار یافت.

(۴) «ب» و «ه»

(۳) «ب» و «ج»

(۲) «الف» و «د»

(۱) «ج» و «ه»

کل کتاب

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۷ دقیقه

جغرافیا (۳)

۱۰۱- کدام گزینه درست است؟

- (۱) مقر همان مکان اصلی و دقیق یک سکونتگاه است که مردم بر حسب نیاز، آن را برای زندگی انتخاب کرده‌اند.
- (۲) در روستاها چون وسعت و فضا کمتر است وابستگی اجتماعی و همکاری میان افراد بیشتر است و بیشتر آنان یکدیگر را می‌شناسند.
- (۳) یکی از مهم‌ترین پدیده‌های مربوط به تغییرات الگوی شهرنشینی افزایش شهرهای با بیش از ۱۰ میلیون جمعیت است که امروزه به ۳۴ شهر رسیده است.

(۴) میزان رشد سالانه شهرنشینی در آسیا و آفریقا ۴٪ بیشتر از سایر نواحی جهان است.

۱۰۲- در شهر «A» با جمعیت ۳۰۰۰۰۰ نفر مجموع فضاهای سبز ۱۵۰۰۰۰۰ متر مربع است و در شهر «B» مجموع فضاهای سبز ۲۰۰۰۰۰۰ متر

مربع و جمعیت آن ۵۰۰۰۰۰ نفر می‌باشد، اگر سرانه استاندارد قابل قبول برای هر دو شهر ۲۰ متر مربع باشد، کدام گزینه درست است؟

- (۱) سرانه کاربری فضای سبز شهر «B» بزرگ‌تر از سرانه کاربری فضای سبز شهر «A» است.
- (۲) سرانه فضای سبز شهر «B» بر خلاف شهر «A» از استاندارد تعیین شده کمتر است که نشان‌دهنده کمبود در این زمینه است.
- (۳) شهر «A» از نظر فضای سبز متراکم‌تر از استاندارد موجود می‌باشد.
- (۴) مطالعات کاربری اراضی در هر دو شهر احتمالاً پیشنهاد می‌دهد که نسبت بیشتری از اراضی شهری به فضاهای سبز اختصاص داده شود.

۱۰۳- ۶۳ درصد فقر در جهان ... و همه شهرنشینان در جهان از سطح زندگی ... و یکی از اقدامات برای توسعه اقتصادی ... است.

- (۱) مربوط به فقیران قاره آسیا و آفریقا و آمریکای لاتین است. - بالایی برخوردارند. - توسعه صنایع کوچک روستایی است.
- (۲) مربوط به نواحی روستایی است - بالایی برخوردار نیستند. - گسترش خدمات گردشگری و فراغت است.
- (۳) مربوط به فقیران روستایی است - بالایی برخوردار نیستند. - گسترش انقلاب سفید و استفاده از ماشین‌آلات و فناوری
- (۴) مربوط به فقیران قاره آسیا و آفریقا و آمریکای لاتین است. - بالایی برخوردارند. - انتقال مالکیت زمین‌ها

۱۰۴- کدام گزینه درباره شیوه حمل‌ونقل تصویر زیر نادرست است؟

- (۱) این شیوه برای مسافت‌های کوتاه و نسبتاً دور مناسب است.
- (۲) این شیوه از نظر دسترسی به نقاط مختلف در مسیر راه انعطاف بیشتری دارد.
- (۳) برای رفتن به مکان‌های دورافتاده اغلب از این شیوه استفاده می‌شود.
- (۴) میزان مصرف سوخت و آلاینده‌گی محیط زیست در این شیوه بسیار زیاد است.

۱۰۵- کدام گزینه درباره دسترسی (شبکه‌ها و مسیرها) نادرست است؟

- (۱) مسیرها خطوطی هستند که بین مکان‌ها قرار گرفته‌اند.
- (۲) با تحلیل مسیرها و گر‌ها می‌توان قابلیت دسترسی و کارایی یک شبکه را بررسی کرد.
- (۳) گر‌ها نقاطی هستند که به وسیله مسیرها به هم متصل می‌شوند.
- (۴) هرچه میزان انحراف بیشتر و میزان پیچ و خم‌ها کمتر باشد، احداث راه آسان‌تر و کم‌هزینه‌تر است.

۱۰۶- با توجه به متن زیر، پاسخ صحیح سوالات در کدام گزینه آمده است؟

«شهر «الف» روی نصف النهار ۷۵ درجه غربی و شهر «ب» روی نصف النهار ۳۰ درجه غربی قرار دارند.»

الف) اختلاف ساعت این دو شهر چقدر است؟

ب) اگر ساعت در شهر «ب» ۱۵ باشد، ساعت در شهر «الف» چقدر است؟

(۴) ۱۲-۳

(۳) ۱۰-۲

(۲) ۱۲-۲

(۱) ۱۰-۳

۱۰۷- به ترتیب هر یک از موارد زیر مربوط به کدام دسته از مخاطرات طبیعی می‌باشد؟

- آتشفشان

- طوفان

- سیل

(۱) مخاطرات طبیعی با منشأ درون زمینی - مخاطرات طبیعی با منشأ برون زمینی - مخاطرات طبیعی با منشأ برون زمینی

(۲) مخاطرات طبیعی با منشأ برون زمینی - مخاطرات طبیعی با منشأ برون زمینی - مخاطرات طبیعی با منشأ درون زمینی

(۳) مخاطرات طبیعی با منشأ برون زمینی - مخاطرات طبیعی با منشأ درون زمینی - مخاطرات طبیعی با منشأ برون زمینی

(۴) مخاطرات طبیعی با منشأ درون زمینی - مخاطرات طبیعی با منشأ درون زمینی - مخاطرات طبیعی با منشأ درون زمینی

۱۰۸- با توجه به موارد زیر، کدام گزینه درست است؟

الف) از عوامل طبیعی مؤثر در شکسته شدن سدها

ب) نقش رودخانه‌ها در شکل‌گیری «فراوان‌ترین نوع لغزش دامنه‌ای»

ج) از مهم‌ترین پیامدهای خشکسالی

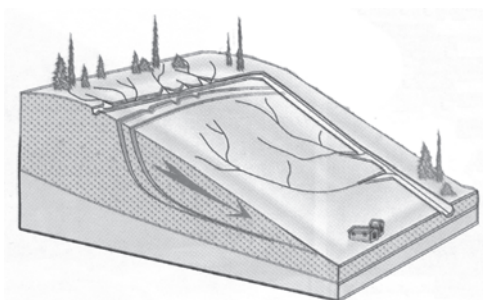
(۱) بارش بیش از گنجایش مخزن سد - زیربُری دامنه‌های پرشیب - کاهش ذخایر آب‌های سطحی و زیر زمینی

(۲) زمین‌لرزه - حفر و فرسایش کناره آبراهه‌ها - گرم شدن آب و هوای کره زمین

(۳) بارش بیش از گنجایش مخزن سد - زیربُری دامنه‌های پرشیب - بروز قحطی و گرسنگی

(۴) زمین‌لرزه - حفر و فرسایش کناره آبراهه‌ها - افزایش ریزگردها و حرکت آن‌ها به سمت سکونتگاه‌ها

۱۰۹- تصویر زیر مربوط به کدام مرحله از اقدامات مدیریتی زمین لغزش است و کدام مورد در این باره صحیح می‌باشد؟

(۱) قبل از وقوع زمین لغزش - هدایت انشعابات شبکه زهکشی به سوی کانال مصنوعی

به‌ترتیب باعث افزایش و کاهش سرعت تخلیه روان آب و نفوذپذیری خاک می‌شود.

(۲) بعد از وقوع زمین لغزش - هدایت انشعابات شبکه زهکشی به سوی کانال مصنوعی

به‌ترتیب باعث کاهش و افزایش نفوذپذیری خاک و سرعت تخلیه روان آب می‌شود.

(۳) قبل از وقوع زمین لغزش - هدایت انشعابات شبکه زهکشی به سوی کانال مصنوعی

به‌ترتیب باعث کاهش و افزایش سرعت تخلیه روان آب و نفوذپذیری خاک می‌شود.

(۴) بعد از وقوع زمین لغزش - هدایت انشعابات شبکه زهکشی به سوی کانال مصنوعی به‌ترتیب باعث افزایش و کاهش نفوذپذیری خاک و سرعت

تخلیه روان آب می‌شود.

۱۱۰- کدام گزینه در ارتباط با ماهواره‌های منابع زمینی (لندست) نادرست است؟

(۱) آن‌ها تقریباً در هر ساعت یکبار به دور زمین می‌چرخند.

(۲) در تمام مدت چرخش به دور زمین، با استفاده از نور روز از تمام زمین تصویربرداری می‌کنند.

(۳) تصاویری که برمی‌دارند، در مطالعات انرژی، منابع طبیعی و مطالعات جوی کاربرد دارند.

(۴) دستگاه‌های سنجنده نصب شده روی ماهواره‌ها می‌توانند بازتاب پدیده‌های سطح زمین را در طیف‌های الکترومغناطیسی مختلف دریافت کنند.

کل کتاب

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

فلسفه دوازدهم

۱۱۱- کدام عبارت نادرست است؟

- (۱) حمل وجود بر «واجب بی‌علت» امتناعی نیست.
- (۲) بین دو مفهوم «حمل ضروری» و «حمل بی‌نیاز از دلیل» نسبت عام و خاص مطلق وجود دارد.
- (۳) حاصل ترکیب ماهیت و وجود در جهان عینی، یک واقعیت یگانه است.
- (۴) اگر وجود عین هر ماهیتی بود، لازم می‌آمد که همه ماهیات یکی باشند.

۱۱۲- به ترتیب در قضایای «اسب بالدار است» و «کتاب ممکن‌الوجود است» نسبت بین موضوع و محمول کدام است؟

- (۱) امکانی - امکانی
- (۲) امکانی - وجوبی
- (۳) امتناعی - وجوبی
- (۴) امتناعی - امکانی

۱۱۳- درباره علّیت کدام گزینه اشتباه می‌باشد؟

- (۱) رابطه علّیت قبل از وجود معلول به وجود نمی‌آید بلکه بعد از موجود شدنش به وجود می‌آید.
- (۲) وجودی بودن رابطه علّیت به معنی این است که معلول وجودش را ضرورتاً از علت می‌گیرد.
- (۳) استفاده از کلمه «چرا» پیامدی از درک رابطه علّیت در ذهن است.
- (۴) پیدا کردن مصادیق طرفین رابطه علّیت با همکاری عقل و حس ممکن است.

۱۱۴- کدام عبارت با نظر اندیشمندان یا اندیشمندان مورد نظر همخوانی کامل دارد؟

- (۱) هیوم: تنها راه شناخت واقعیات حس و تجربه است، مانند شناخت رابطه ضروری میان علت و معلول.
- (۲) دکارت: درک رابطه علّیت فطری است و همین که ذهن انسان شکل گرفت متوجه عدم جمع وجود و عدم یک چیز می‌شود.
- (۳) تجربه‌گرایان (به‌جز هیوم): انسان با مشاهده توالی پدیده‌ها رابطه علّیت را درک می‌کند.
- (۴) فلاسفه مسلمان: اصل علّیت براساس تداعی شکل می‌گیرد و خود پایه و اساس هر تجربه‌ای است.

۱۱۵- علت تامه و علت ناقصه ...

- (۱) هیچ وجه اشتراکی ندارند.
- (۲) در یک حکم مشترک هستند و آن اینکه هنگام نبود آن‌ها معلول معدوم می‌شود.
- (۳) از نظر کفایت برای نیازمندی معلول به وجود تفاوتی ندارند.
- (۴) صرفاً مجموع عوامل ایجادکننده معلول هستند.

۱۱۶- بسیاری از فلاسفه خدا‌باور در قرن بیستم و بیست‌ویکم، به‌جای اثبات عقلی وجود خدا، ...

- (۱) براهین اخلاقی را برای اثبات وجود خداوند ارائه نمودند.
- (۲) آرامش روانی و درونی انسان را در اولویت قرار دادند.
- (۳) از جست‌وجو برای شناخت خداوند دست برداشتند.
- (۴) بر ارتباط معنای زندگی با اعتقاد به خداوند تأکید ورزیدند.

۱۱۷- کدام گزاره در مورد براهین فلاسفه مسلمان در اثبات وجود خداوند، صحیح است؟

- (۱) نظریه امکان فقری، با به‌کاربردن همان مقدمات برهان وجوب و امکان، اما با بیانی بدیع، توسط ملاصدرا بیان شده است.
- (۲) به فرض نامتناهی بودن تعداد اشیای جهان، برهان وجوب و امکان برای اثبات وجود خداوند کاربردی نخواهد داشت.
- (۳) تمایزی که در برهان فارابی و ابن‌سینا در اثبات وجود خدا مشاهده می‌شود، مقدمات به‌کار رفته در آن‌هاست.
- (۴) ابونصر فارابی در اثبات وجود خداوند، دو برهان اقامه کرد که در یکی امتناع تسلسل علل نامتناهی و در دیگری وجود باری تعالی را ثابت می‌کند.

۱۱۸- کدام یک از عبارت‌های زیر مفهوم عقل عملی و نظری در تقسیم‌بندی ارسطو از عقل را به درستی بیان کرده است؟

- (۱) عقل عملی و نظری در واقع دو نوع عقل‌اند که به نتایج اولی حکمت عملی و به نتایج دومی حکمت نظری گفته می‌شود.
- (۲) عقل عملی و عقل نظری دو قوه مختلف هستند که اولی درباره بایدها و نبایدها و دومی درباره هست‌ها و نیست‌ها سخن می‌گوید.
- (۳) عقل عملی و نظری دو جنبه فعالیت عقل‌اند که اولی با جملات دستوری و تحکمی و دومی با جملات خبری سروکار دارد.
- (۴) عقل نظری و عملی دو منبع ادراک هستند که یکی درباره احساسات و دیگری معطوف به واقعیت است.

۱۱۹- کدام یک از گزینه‌های زیر، به درستی تحول جایگاه عقل را در دوره‌های مختلف اروپا نشان می‌دهد؟

- (۱) در دوره اول حاکمیت مسیحیت، عقل جایگاهی برتر داشت، اما در دوره دوم، فیلسوفان مسیحی تحت تأثیر فلاسفه اسلامی عقل را کنار گذاشتند.
- (۲) در ابتدای رنسانس، عقل یگانه معیار درستی افکار شد، اما در قرون بعد، به دلیل تسلط کلیسا، نقش آن محدود گردید.
- (۳) در قرن‌های دهم تا سیزدهم، توجه به عقل رشد کرد، اما در نهایت، رنسانس باعث شد عقل‌گرایی جای دین را بگیرد و دین را به حاشیه ببرد.
- (۴) در قرون وسطی، کلیسا کاملاً مخالف عقل بود، اما از رنسانس به بعد، همه فیلسوفان بدون استثنا به تجربه‌گرایی روی آوردند.

۱۲۰- از بین قضایای ذکر شده، چند عبارت صحیح هستند؟

- الف) عقل در معنای ابزار استدلال و تفکر ابزار مناسبی برای سنجش ادیان نیست.
- ب) از نظر اوگوست کنت نگاه فلاسفه به جهان و هستی مطابق با واقع نبوده، بلکه کل تأملات آن‌ها ذهنی و به دور از واقعیت بوده است.
- ج) کلمه «عقل» اشتراک لفظ دارد و هیچ تقدم و تأخری در درک مفهوم عقل در معانی متفاوتش در اذهان مردم وجود ندارد.
- د) فیلسوفان مسلمان این گزاره را نمی‌پذیرند که «قرار گرفتن روح انسانی و فرشتگان در مرتبه‌ای برابر از وجود امکان‌پذیر است.»

(۱) دو (۲) یک (۳) چهار (۴) سه

۱۲۱- اگر بخواهیم به کسانی که با فلسفه و منطق، چون آن را دستاوردی یونانی و غیراسلامی می‌دانند، مخالفت می‌کنند پاسخ دهیم، همه موارد زیر

درست است؛ به استثنای:

- (۱) برخی روش‌های عقلی در مسائل دینی کاربردی ندارند.
- (۲) بسیاری از آرای افلاطون و ارسطو با آموزه‌های اسلامی سازگاری دارد.
- (۳) در فلسفه بهره‌گیری از دستاوردهای متفکران دیگر ضروری است.
- (۴) یونانی بودن یا نبودن یک دانش مهم نیست بلکه مهم استدلالی بودن آن است.

۱۲۲- فارابی درباره نسبت عقل فعال به عقل انسان می‌گوید: مقام و منزلت عقل فعال نسبت به انسان مانند است.

(۱) خدا به انسان (۲) چشم به آفتاب (۳) انسان به خدا (۴) آفتاب به چشم

۱۲۳- طبق نظر فیلسوفان مسلمان درباره مراحل رشد عقل کدام گزینه صحیح نیست؟

- (۱) در عقل بالملکه انسان آمادگی دریافت علم را پیدا می‌کند.
- (۲) سومین مرحله عقل بر خلاف دو مرحله قبل نیاز به تمرین و تکرار دارد.
- (۳) عقل بالقوه مرحله‌ای از عقل است که انسان استعدادها و ادراکاتی را دارد.
- (۴) عقل بالمستفاد مرحله‌ای است که شخص بر دانش‌هایی که کسب کرده مسلط است.

۱۲۴- در مورد گسترش مباحث اعتقادی میان مسلمانان از زمینه‌های رشد فلسفه در جهان اسلام کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) بحث و گفت‌وگو در مباحث اعتقادی از دوره خلفای اولیه آغاز شد.
- (۲) این‌گونه مباحث عمدتاً از جنس مباحث فلسفی بودند.
- (۳) مسائلی مثل اثبات وجود خدا، صفات خدا و اصالت وجود از همان سال‌های اولیه ظهور اسلام مطرح بوده است.
- (۴) مباحث اعتقادی بعد از دو قرن از ظهور اسلام در میان مسلمان گسترش یافت.

۱۲۵- به چه دلیل فارابی را «معلم ثانی» می خواندند؟

- (۱) زیرا به تفسیری ژرف از آثار افلاطون و ارسطو پرداخته است.
- (۲) زیرا فلسفه معلم اول را با دقت و روشنی بی مانند شرح داده است.
- (۳) زیرا به علت آشنایی با تعلیم اسلام، توانست آموخته هایش از فلاسفه گذشته را در نظام فلسفی جدیدی عرضه کند.
- (۴) زیرا نظام فلسفی ای عرضه کرد که تنها بر آموزه های معلم اول بنا شده بود.

۱۲۶- کدام گزاره، وجه تمایز فلسفه اشراقی را با حکمت مشائی، به نحو دقیق تری بیان می کند؟

- (۱) به استدلال عقلی برای مطالعه مسائل هستی شناسی، اکتفا نمی کند.
- (۲) به جای مسئله واقعیت و وجود، به مسئله نور و مطالب مربوط به آن می پردازد.
- (۳) روش آن تنها شامل سیروسلوک معنوی و عرفانی و مجاهدت با نفس است.
- (۴) به جای فلسفه ارسطو و یونان باستان، از حکمت ایران باستان بهره می برد.

۱۲۷- کدام گزینه درباره حکمت اشراق نمی تواند درست باشد؟

- (۱) فیلسوف اشراقی تحقیق فلسفی به شیوه مشائی محض را بی حاصل می داند.
- (۲) حکمت اشراق، نوعی بحث از وجود است ولی استدلال را با سیر و سلوک ادغام می کند.
- (۳) سعی فیلسوف اشراقی بر آن است که هر چه را بر پایه عقل استوار می سازد به ذائقه دل برساند.
- (۴) در مقایسه با عرفان، این حکمت به برهان چندان اعتنایی نمی کند، اما عرفان از عقل فراتر نمی رود.

۱۲۸- کدام یک از گزینه های زیر درباره فلسفه در دوره متأخر درست است؟

- (۱) فلسفه در دوران متقدم و میانه، هیچ گاه با مخالفت متکلمان مواجه نشد، اما در دوره متأخر، انتقادات آن ها گسترش یافت.
- (۲) حمله مغول باعث شد که فلسفه در سراسر جهان اسلام به رکود کشیده شود و در ایران این تأثیر شدیدتر بود.
- (۳) در دوره صفویه، با ایجاد ثبات و رونق علمی، فیلسوفانی مانند میرداماد، شیخ بهایی و ملاصدرا ظهور کردند و فلسفه مسیر جدیدی یافت.
- (۴) متکلمان از ابتدا همراه و حامی فلسفه بودند و همواره از طریق عقل و استدلال، فلسفه را در برابر مخالفان دینی تقویت می کردند.

۱۲۹- مفهوم اصیل مفهومی است که ...

- (۱) متعلق به ذهن است.
- (۲) دارای منشأ واقعی است.
- (۳) شیء خارجی مابه ازای آن است.
- (۴) از یک واقعیت خارجی ادراک می شود.

۱۳۰- کدام یک از گزینه ها به عنوان ویژگی کتاب «تفسیر قرآن کریم» علامه طباطبائی شناخته نمی شود؟

- (۱) قرآن کریم را به عنوان یک مجموعه و منظومه کاملاً منسجم معرفی می کند.
- (۲) تمامی آیات قرآن کریم را بر اساس مباحث فلسفی تفسیر می نماید.
- (۳) از آموزه های قرآن کریم برای زندگی روزمره و تحولات اجتماعی بهره می برد.
- (۴) آیات قرآن کریم را با استناد به آیات دیگر قرآن تفسیر می کند.

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۲۶ اردیبهشت ماه ۱۴۰۴

فیلم تحلیل آموزشی آزمون امروز
برای مشاهده فیلم‌ها در سایت کانون، کد روبه‌رو
را با دوربین تلفن همراه خود اسکن کنید.

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدیدآورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، شمیم پهلوان شریف، محمدابراهیم توزنده‌جانی، احمد حسن‌زاده فرد، علی حسینی نوه، رضا خانابائی، میثم خشنودی، پیمان طیار، علی قهرمان‌زاده، عباس مالکی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، محسن اصغری، سعید جعفری، رضا رنجبری، مجتبی فرهادی، الهام محمدی، محمد مشهدیان، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	رانیا امیری، ریحانه امینی، آریتا بیدقی، مریم خسروی دهنوی، فاطمه رضائیان، یاسین ساعدی، فاطمه قریبیان، سید آرش مرتضائی‌فر، محمد مهدی یعقوبی
عربی زبان قرآن	ابراهیم احمدی، ولی برجی، محمد جهان‌بین، اسماعیل علی‌پور، احسان کلاته عربی، الهه مسیح‌خواه، سید محمدعلی مرتضوی، سیده محیا مومنی، مهدی نیک‌زاد
تاریخ و جغرافیا	محمد ابوالحسنی، علیرضا پدram، مریم خسروی دهنوی، مهشید رستمی ریک، حسین سهرابی، تابان صیقلی، سید آرش مرتضائی‌فر
فلسفه	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، عرفان دهدش‌نیا، پرگل رحیمی، محمد رضایی‌بقا، موسی سپاهی، محمد کرمی‌نیا، علی معزی، فیروز نژادنجف

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمدابراهیم توزنده‌جانی	محمد بحیرایی	عباس مالکی	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سپیده فتح‌اللهی	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی‌فر	سید آرش مرتضائی‌فر	مریم خسروی دهنوی	سجاد حقیقی‌پور
عربی زبان قرآن	احسان کلاته عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویش‌علی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	محمد مهدی یعقوبی	محمد مهدی یعقوبی	تابان صیقلی، فاطمه عزیزی	عطیه محلوچی
فلسفه	سیده سمیرا معروف	فرهاد علی‌نژاد	امیر محمد قلعه‌کاهی	سوگند بیگلری

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	امیر حسین کاروین
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

ریاضی و آمار (۳)

۱- گزینه «۴»

(معمد بگیری)

رقم یکان ۳ حالت می تواند داشته باشد.

(۱) رقم یکان صفر باشد:

$$\frac{3}{\{1, 2, 3\}} \times \frac{5}{\{0\}} \times \frac{4}{\{0\}} \times \frac{1}{\{0\}} = 60$$

(۲) رقم یکان ۲ باشد:

$$\frac{2}{\{1, 3\}} \times \frac{5}{\{0\}} \times \frac{4}{\{0\}} \times \frac{1}{\{2\}} = 40$$

(۳) رقم یکان ۶ باشد:

$$\frac{3}{\{1, 2, 3\}} \times \frac{5}{\{0\}} \times \frac{4}{\{0\}} \times \frac{1}{\{6\}} = 60$$

$$\text{اصل جمع} \rightarrow 60 + 40 + 60 = 160$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۲ تا ۳)

۲- گزینه «۳»

(علی حسینی نوه)

تعداد عکس های مختلف برابر است با تعداد حالات متفاوتی که این افراد می توانند در کنار هم بایستند.

= تعداد حالاتی که بین پدر و مادر حداقل یک فرزند باشد

تعداد حالاتی که بین پدر و مادر فرزندی نباشد (کنار هم بودن پدر و مادر)

- تعداد کال حالات

۵! = تعداد کل حالات

۴! × ۲! ⇒ تعداد حالاتی که بین پدر و مادر فرزندی نیست

$$5! - 4! \times 2! = 120 - 48 = 72$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۲ تا ۸)

۳- گزینه «۴»

(علی قهرمان زاده)

$$\frac{1}{(n-3)!} = \frac{n!}{(n-3)! \times 3!}$$

$$n! = 3! \Rightarrow n = 3$$

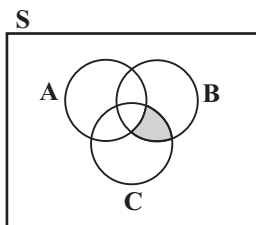
$$P(8, 3) = \frac{8!}{5!} = \frac{8 \times 7 \times 6 \times 5!}{5!} = 336$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۵ تا ۱۱)

۴- گزینه «۴»

(رضا قانبارانی)

با توجه به رابطه های $(A \cup B)' = A' \cap B'$ و $(A' \cap B) = B - A$ ادامه $(A \cup B)' - C'$ را به می توان به صورت $(B - A) - C'$ نوشت که نمودار آن به صورت زیر می باشد.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۱۲ تا ۱۹)

۵- گزینه «۴»

(شمیم پهلوان)

متمم پیشامد «مهره ها هم رنگ نباشند» پیشامد «مهره ها هم رنگ باشند» است.

تعداد کل مهره ها برابر است با $3 + 2 + 4 = 9$ پس:

$$n(S) = \binom{9}{2}$$

تعداد حالت های پیشامد A' برابر است با:

$$n(A') = \binom{3}{2} + \binom{2}{2} + \binom{4}{2} = 3 + 1 + 6 = 10$$

پس احتمال پیشامد A' برابر است با:

$$P(A') = \frac{10}{\binom{9}{2}} = \frac{10}{36}$$

بنابراین احتمال پیشامد A برابر است با:

$$P(A) = 1 - P(A') = 1 - \frac{10}{36} = \frac{26}{36} = \frac{13}{18}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۱۴ تا ۲۷)

۶- گزینه «۳»

(میثم فشنودی)

هرگاه دو پیشامد ناسازگار باشند، آنگاه $P(A \cap B) = 0$

$$P(A \cup B) = P(A) + P(B)$$

$$\frac{7}{10} = \frac{2}{5}P(B) + P(B) \Rightarrow \frac{7}{10} = \frac{7}{5}P(B) \Rightarrow P(B) = \frac{1}{2} = \frac{5}{10}$$

(عباس ماکلی)

۹- گزینه «۲»

$$\left. \begin{aligned} a_2 &= \frac{1}{\frac{1}{6} + \frac{1}{3} \times (-1)^2} \Rightarrow a_2 = \frac{1}{\frac{1}{6} + \frac{1}{3}} = \frac{1}{\frac{1}{2}} = 2 \\ a_3 &= \frac{1}{\frac{1}{2} + \frac{1}{3} \times (-1)^3} = \frac{1}{\frac{1}{2} - \frac{1}{3}} = \frac{1}{\frac{1}{6}} = 6 \\ a_4 &= \frac{1}{\frac{1}{3} + \frac{1}{3} \times (-1)^4} = \frac{1}{\frac{1}{3} + \frac{1}{3}} = \frac{1}{\frac{2}{3}} = \frac{3}{2} \\ a_5 &= \frac{1}{\frac{1}{4} + \frac{1}{3} \times (-1)^5} = \frac{1}{\frac{1}{4} - \frac{1}{3}} = \frac{1}{-\frac{1}{12}} = -12 \end{aligned} \right\}$$

$$\Rightarrow \frac{a_5}{a_2} = \frac{-12}{2} = -6$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فکری، صفحه‌های ۵۲ تا ۵۹)

(شمیم پهلوان)

۱۰- گزینه «۱»

ابتدا جمله عمومی دنباله را به کمک اتحاد مربع کامل بازنویسی می‌کنیم:

$$\begin{aligned} a_n &= k(n+1)^2 - (3n+2)^2 \\ &= k(n^2 + 2n + 1) - (9n^2 + 12n + 4) \\ a_n &= kn^2 + 2kn + k - 9n^2 - 12n - 4 \\ &= (k-9)n^2 + (2k-12)n + k-4 \end{aligned}$$

چون الگو خطی است پس باید n^2 حذف شود بنابراین باید:

$$k-9=0 \Rightarrow k=9$$

پس a_n به صورت زیر است:

$$a_n = ((2 \times 9) - 12)n + 9 - 4 \Rightarrow a_n = 6n + 5$$

حالا باید ببینیم جمله چندم برابر ۲۰۹ است.

$$a_n = 6n + 5 = 209 \Rightarrow 6n = 204 \Rightarrow n = \frac{204}{6} = 34$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فکری، صفحه‌های ۵۲ تا ۵۹)

$$P(B)' = \frac{5}{10}, P(A') = \frac{8}{10}$$

$$P(A) = \frac{2}{5} \times P(B) \Rightarrow P(A) = \frac{2}{5} \times \frac{5}{10} = \frac{1}{5} = \frac{2}{10}$$

$$P(A-B) = P(A) - P(A \cap B) \Rightarrow P(A-B) = \frac{2}{10} - 0 = \frac{2}{10}$$

$$\Rightarrow \frac{P(A')}{P(B')} = \frac{\frac{8}{10}}{\frac{5}{10}} = \frac{8}{5}$$

$$\frac{\frac{8}{5}}{\frac{2}{10}} = 8$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

۷- گزینه «۳»

(معمد ابراهیم توزنده‌بانی)

می‌دانیم اگر تمام داده‌های آماری با عددی جمع یا تفریق شوند میانگین نیز

با همان عدد جمع یا تفریق می‌شود اما انحراف معیار تغییری نمی‌کند.

همچنین اگر تمام داده‌های آماری k برابر شوند، میانگین نیز k برابرمی‌شود و انحراف معیار $|k|$ برابر می‌شود. در نمودار اول $\bar{x} = 6$ و $\sigma = 4$ است؛ حال اگر داده‌ها را ۳ برابر کرده و با ۵ جمع کنیم، داریم:

$$\bar{x}_{\text{جدید}} = a = 23$$

$$\sigma_{\text{جدید}} = 4 \times 3 = 12 \Rightarrow b = \bar{x}_{\text{جدید}} + \sigma_{\text{جدید}} = 23 + 12 = 35$$

$$a + b = 58$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)

۸- گزینه «۲»

(معمد پیرایی)

$$a_3 = (-1)^{3+3} (3+1) = 1 \times 4 = 4$$

$$b_5 = 2 \times 5 + 2 = 12$$

$$b_4 = \left| \frac{4}{3} \right| + 2 = 1 + 2 = 3$$

$$\Rightarrow a_3 + \frac{b_5}{b_4} = 4 + \frac{12}{3} = 8$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فکری، صفحه‌های ۵۲ تا ۵۹)

۱۱- گزینه «۲»

(میثم فشنوری)

$$a_{17} + a_{23} = 2a_5$$

$$a_{21} + a_{19} = 2a_5$$

$$\Rightarrow a_{17} + a_{23} + a_{21} + a_{19} = 4a_5$$

$$4a_5 = 356 \Rightarrow a_5 = 89 \Rightarrow a_1 + 19d = 89$$

$$a_{11} = 2a_1 - 31 \Rightarrow a_1 + 10d = 2a_1 - 31 \Rightarrow a_1 - 10d = -31$$

$$\begin{cases} a_1 + 19d = 89 \\ a_1 - 10d = -31 \end{cases} \xrightarrow{\times -1} \begin{cases} a_1 + 19d = 89 \\ -a_1 + 10d = -31 \end{cases}$$

$$29d = 58 \Rightarrow d = 2 \Rightarrow a_1 + 19d = 89 \Rightarrow a_1 + 38 = 89$$

$$\Rightarrow a_1 = 51 \Rightarrow a_{30} = a_1 + 29d$$

$$\Rightarrow a_{30} = 51 + 29 \times 2 = 109$$

$$\Rightarrow S_{30} = \frac{n}{2}(a_1 + a_{30}) \Rightarrow \frac{30}{2}(51 + 109) = 15 \times 160 = 2400$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فخطی، صفحه‌های ۶۱ تا ۷۲)

۱۲- گزینه «۲»

(پیمان طیار)

$$\begin{cases} a_7 + a_6 = 19 \\ a_1 + a_5 = 14 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} a + d + a + 5d = 19 \\ a + a + 4d = 14 \end{cases}$$

$$\begin{cases} 2a + 6d = 19 \\ 2a + 4d = 14 \end{cases}$$

$$\begin{cases} -2a - 6d = -19 \\ 2a + 4d = 14 \end{cases}$$

$$-2d = -5 \Rightarrow d = \frac{5}{2}$$

$$2a + 4\left(\frac{5}{2}\right) = 14 \Rightarrow 2a = 4 \Rightarrow a = 2$$

$$a_{11} = a + 10d \Rightarrow 2 + 10\left(\frac{5}{2}\right) = 27$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فخطی، صفحه‌های ۶۱ تا ۶۸)

۱۳- گزینه «۲»

(علی قهرمان زاده)

$$\frac{S_{2n}}{S_n} = 1 + r^n$$

$$\frac{S_{12}}{S_6} = 8 = 1 + r^6 \Rightarrow r^6 = 7 \Rightarrow r = \sqrt[6]{7}$$

$$\frac{a_7}{a_1} = \frac{a_1 r^6}{a_1} = r^6 = 7$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرفخطی، صفحه‌های ۷۳ تا ۸۵)

۱۴- گزینه «۳»

(محمدرضا بفرایی)

مساحت رنگی در مراحل داده شده تشکیل یک دنباله هندسی می‌دهند.

$$a_1 = 2 \times 2 = 4$$

$$a_2 = 1 \times 1 = 1 \text{ (مساحت رنگی اضافه شده)}$$

$$a_3 = \frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4} \text{ (مساحت رنگی اضافه شده)}$$

پس مساحت رنگی در مرحله (۵) برابر S_5 است.

$$4, 1, \frac{1}{4}, \dots$$

$$S_n = a_1 \times \frac{1-r^n}{1-r}$$

$$S_5 = 4 \times \frac{1 - \left(\frac{1}{4}\right)^5}{1 - \frac{1}{4}} = 4 \times \frac{1 - \frac{1}{1024}}{\frac{3}{4}} = 4 \times \frac{1023}{1024} \times \frac{4}{3}$$

$$= \frac{16 \times 1023}{1024 \times 3} = \frac{1023}{192}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرفخطی، صفحه‌های ۷۸ تا ۸۵)

۱۵- گزینه «۳»

(محمدرضا بفرایی)

دونده برای برداشتن توپ اول و قرار دادن آن در سبد باید مسافت

$$3 + 3 = 6 \text{ متر را طی کند؛ برای توپ دوم نیز } 12 \text{ متر و برای توپ سوم}$$

$$18 \text{ متر و } \dots \text{ لذا دنباله حسابی با جمله اول } 6 \text{ و اختلاف مشترک } 6$$

تشکیل شود. اگر n تعداد توپ‌های انداخته شده در سبد باشد.

$$S_n = \frac{n}{2}(2a + (n-1)d)$$

$$918 = \frac{n}{2}(12 + (n-1)6) \Rightarrow 306 = n(n+1) \Rightarrow 17 \times 18 = n(n+1)$$

$$\Rightarrow n = 17$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فخطی، صفحه‌های ۶۲ تا ۷۲)

۱۶- گزینه «۲»

(رضا قانباتبانی)

ریشه سوم عدد $2a$ برابر -2 است، پس:

$$(-2)^3 = 2a \Rightarrow -8 = 2a \Rightarrow a = -4$$

(عباس ماکلی)

۱۸- گزینه «۳»

$$3 - 3^{ax^0} = 3 - 1 = 2 \Rightarrow \text{محل برخورد با عرض ها}$$

$$\Rightarrow \frac{2}{6} = \frac{1}{3} \Rightarrow \text{محل برخورد طول}$$

$$3 - 3^{ax \cdot \frac{1}{3}} = 0 \Rightarrow a = 3 \Rightarrow \text{محل برخورد با طول}$$

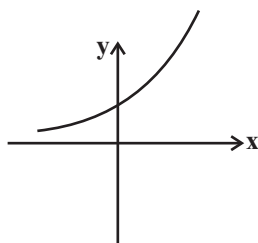
$$\left. \begin{aligned} f\left(\frac{5}{3}\right) &= 3 - 3^{3 \times \frac{5}{3}} = -240 \\ f\left(-\frac{1}{3}\right) &= 3 - 3^{3 \times -\frac{1}{3}} = 3 - \frac{1}{3} = \frac{8}{3} \end{aligned} \right\} \Rightarrow -240 - \frac{8}{3} = -\frac{728}{3}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۹۶ تا ۱۰۲)

(امیر حسن زاده)

۱۹- گزینه «۳»

$$\frac{\lambda}{y} > 1 \Rightarrow y = \left(\frac{\lambda}{y}\right)^x \quad \text{نمودار افزایشی است.}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۹۶ تا ۱۰۲)

(مهمرب بفرایی)

۲۰- گزینه «۱»

$$f(t) = c(1+r)^t$$

$$\frac{c=30000}{r=0.04} \rightarrow f(2) = 30000(1+0.04)^2$$

$$= 30000 \times 1.04^2 = 30000 \times 1.0816 = 32448$$

$$32448 - 30000 = 2448$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۱۰۲ و ۱۰۳)

پس عدد $(a+12)(a+6)$ برابر است با $(-4+12)(-4+6)$ در

نتیجه:

$$8 \times 2 = 16$$

ریشه‌های چهارم عدد ۱۶ برابر است با ± 2

$$2 - (-2) = 4 \quad \text{اختلاف ریشه‌ها برابر است با:}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۱۶ تا ۹۴)

۱۷- گزینه «۲»

(علی حسینی‌نوه)

ابتدا مقدار A را مشخص می‌کنیم. برای مشخص کردن A ، باید اعداد را

به صورت توان‌دار بنویسیم.

$$\sqrt[3]{4\sqrt{8}} \Rightarrow \begin{cases} \sqrt{8} = \sqrt{2^3} = 2^{\frac{3}{2}} \Rightarrow \sqrt[3]{2^2 \times 2^{\frac{3}{2}}} \\ 4 = 2^2 \end{cases}$$

$$\underline{a^m \times a^n = a^{m+n}} \rightarrow \sqrt[3]{\frac{2^2}{2^2}} = 2^{\frac{2}{3}} = 2^{\frac{1}{2}}$$

پس $A = 2^{\frac{1}{2}}$ ، بنابراین:

$$A = 2^{\frac{1}{2}} \xrightarrow[\text{توان ۲- برسانیم}]{\text{دوطرفه}} A^{-2} = \left(2^{\frac{1}{2}}\right)^{-2}$$

$$\Rightarrow A^{-2} = 2^{-1} \Rightarrow A^{-2} = \frac{1}{2}$$

$$3A^{-2} \times (27)^{-1} = \sqrt[3]{3B} \quad \text{سپس مقدار } A^{-2} = \frac{1}{2} \text{ را در تساوی}$$

جایگذاری می‌کنیم و مقدار B را پیدا می‌کنیم.

$$\frac{1}{2} \times (3^3)^{-1} = 3^3 \Rightarrow \frac{1}{2} \Rightarrow 3^{-\frac{5}{2}} = 3^3$$

$$\Rightarrow \frac{-5}{2} = \frac{B}{3} \xrightarrow{\times 3} -\frac{15}{2} = B$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۱۶ تا ۹۴)

علوم و فنون ادبی (۳)

۲۱- گزینه «۲»

(هومن نمازی)

تحقیقات ادبی و تاریخی در محدوده تاریخی مشروطه به علت اشتغال اهل قلم به روزنامه‌نویسی و موضوعات دیگر جاذبه‌ای نداشت.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۳، ۱۴ و ۲۰)

۲۲- گزینه «۴»

(مجتبی فرهادی)

«ب» و «د» هر دو صحیح است.

بررسی موارد نادرست:

«الف»: دو مجله «دانشکده» و «نوبهار» با مدیریت ملک‌الشعرای بهار به عرصه ظهور رسیدند.

«ج»: دهخدا با روزنامه صور اسرافیل همکاری داشت و مجموعه نوشته‌های طنزآمیز او با عنوان «چرند و پرند» در آن روزنامه منتشر می‌شد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۱)

۲۳- گزینه «۲»

(مفسن اصغری)

تنها عبارت «ب» نادرست است:

ب) کم توجهی به کاربرد جملات و ترکیب‌های زبانی از ویژگی‌های شعر این دوره است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۹، ۴۳، ۴۴ و ۴۶)

۲۴- گزینه «۱»

(سعید پعفری)

- در این دوره ابتدا تقی رفعت و افرادی مانند بانو شمس کسمایی، ابوالقاسم لاهوتی، جعفر خامنه‌ای و در نهایت نیما یوشیج تلاش‌هایی برای تغییر شعر فارسی از نظر قالب و محتوا داشتند. (رد گزینه ۴)

- علی اسفندیاری (نیما یوشیج) در شعر از واژگان روزمره، عامیانه و نو بهره برد و از نوآوری و به‌کار گرفتن ترکیب‌های تازه نهراسید. (رد گزینه ۲)

- سید علی موسوی گرمارودی، از پیش‌تازان شعر مذهبی قبل از انقلاب، در غزل و قصیده بیشتر طبع‌آزمایی کرده است و اشعار سپید او نیز قابل توجه‌اند.

- علی مؤذنی در حوزه ادبیات دفاع مقدس نیز رویکردی خاص و عمیق به مسائل دارد و صاحب آثاری چون «ظهور»، «سفر ششم»، «ملاقات در شب آفتابی» و «دلاویزتر از سبز» است. (رد گزینه «۳»)

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۶۹، ۷۱، ۷۷، ۷۸ و ۸۰)

۲۵- گزینه «۱»

(سعید پعفری)

سید محمدعلی جمال زاده: «راه‌آب‌نامه»، «تلخ و شیرین» و «یکی بود، یکی نبود»

سیمین دانشور: «آتش خاموش»

محمد رضا سرشار: «اگه بابا بمیره» و «مهاجر کوچک»

علی مؤذنی: «ظهور»، «سفر ششم» و «ملاقات در شب آفتابی»

سید مهدی شجاعی: «بدوک»، «ضیافت»، «جای پای خون» و «کشتی پهلوگرفته»

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۷۳ و ۸۰)

۲۶- گزینه «۱»

(سعید پعفری)

توصیف پدیده‌ها و شخصیت‌ها در نثر این دوره عینی، کوتاه، بیرونی و مشخص است. (رد گزینه‌های ۲ و ۳)

از موضوعات عمده داستان در این دوره می‌توان به عشق، انسان، ستیز با خرافات، آموزش و پرورش، نفت، مسائل زنان، روشنفکری، سرمایه‌داری، کارگری، سیاست، استبداد، انقلاب، جنگ و ده‌ها موضوع دیگر اشاره کرد. (رد گزینه «۴»)

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه ۹۸)

۲۷- گزینه «۳»

(سعید پعفری)

«زبان داستان‌ها به‌ویژه در زمان جنگ بیشتر عامیانه است. از پایان دهه پنجاه تا پایان دهه شصت، گرایش به داستان‌های بلند بیشتر از داستان کوتاه است، در صورتی که قبل از انقلاب به داستان کوتاه، هم در میان مردم و هم نویسندگان وجود داشت. این روند از آغاز دهه هفتاد شکل دیگر به خود گرفت و گرایش به داستان کوتاه بیشتر شد.»

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۰۰ و ۱۰۱)

۲۸- گزینه «۱»

(مجتبی فرهادی)

«چشم‌هایش» اثر بزرگ علوی است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، ترکیبی)

۲۹- گزینه «۳»

(سیدعلیرضا احمدی)

فاقد تلمیح / تشبیه: «تنگنای کفر» / تضاد: «کفر» و «ایمان»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فاقد تشبیه است.

گزینه «۲»: دارای تلمیح است.

گزینه «۴»: دارای تلمیح است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بریع)

۳۰- گزینه «۱»

(الهام ممردی)

تناقض: خوش آهنگ‌بودن ساز شکسته / ایهام: بی‌نوا: دو معنا دارد: ۱- بدون

صدا ۲- درمانده و بیچاره / تلمیح: اشاره به حدیث قدسی «آتی عند القلوب

المنکسرة: من نزد قلب‌های شکسته‌ام»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: تلمیح: اشاره به داستان حضرت خضر است که به‌دنبال آب

حیات بود.

گزینه «۳»: تلمیح: اشاره به دم حضرت عیسی (ع) که سبب زنده شدن

مردگان می‌شد. / تناقض: کشته‌شدن با انفاس عیسوی

گزینه «۴»: ایهام: شیرین: ۱- بانوی ارمنی ۲- نیکو / تلمیح: اشاره به

داستان کهن «شیرین و فرهاد»

(علوم و فنون ادبی (۳)، بریع معنوی)

۳۱- گزینه «۱»

(مفسن اصغری)

تناقض: فریاد بودن خموشی در گوش کسی (بیت د)

کنایه: به باد دادن خاک کسی (بیت ب)

اسلوب معادله: مصراع دوم معادل و مثالی برای مضمون مصراع اول است.

(بیت ه)

حسن‌آمیزی: خطاب (سخن) نرم (بیت الف)

لف و نشر: لف‌ها: بناگوش و گیسو - نشرها: صبح و شام (بیت ج)

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بریع)

۳۲- گزینه «۳»

(هومن نمازی)

«می‌کشیم» ایهام دارد:

۱- حمل می‌کنیم ۲- سرمی‌کشیم و می‌نوشیم. «صد» مجازاً بسیار معنی

می‌دهد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: اسلوب معادله دارد ولی تلمیحی موجود نیست.

گزینه «۲»: روم ایهام تناسب دارد: ۱- کشور روم ۲- چهره‌ام که معنی

نخست با چین و زنگبار و هند در تناسب است. ایهام تناسب در واژه چین

نیز قابل برداشت است ولی کنایه وجود ندارد.

گزینه «۴»: تناقض دارد ولی تشبیه ندارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بریع)

۳۳- گزینه «۳»

(مجتبی فرهادی)

بیت فاقد لف و نشر است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: لف و نشر مرتب: لف‌ها: آتش و آب - نشرها: دل و چشم

گزینه «۲»: لف و نشر مرتب: لف‌ها: موی تو و روی، نشرها: کفر و ایمان (در

این بیت زلفکان سیاه یار، عین کفر و سیاهی و رخسار درخشان او، روشنایی

ایمان است)

گزینه «۴»: لف و نشر مرتب: لف‌ها: اشک و آه - نشرها: باران و برق

(علوم و فنون ادبی (۳)، بریع معنوی)

۳۴- گزینه «۲»

(سیدعلیرضا احمدی)

مصوت بلند «ای» در پایان واژه «قآنی» کوتاه تلفظ می‌شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: وزن بیت «مفاعیل فاعلاتن مفاعیل فاعلاتن» است و این وزن

دوری یا همسان دولختی است.

گزینه «۳»: «دار» در ابتدای مصراع دوم، کشیده است.

گزینه «۴»: هر دو شعر از وزن «مفاعیل فاعلاتن مفاعیل فاعلاتن» پیروی می‌کنند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۴۸ تا ۵۴)

۳۵- گزینہ «۲»

(رضا، نصیری)

استعاره: آوردن جام شراب توسط کوهساران (استعارهٔ مکنیه و تشخیص) / تضاد: سنگ و شیشه / کنایه: «بر طاق نهادن» کنایه از فراموش کردن چیزی/ مجاز: «شیشه» مجاز از ظرف - «سنگ» مجاز از کوهسار/ تشبیه طاق نسیان (اضافهٔ تشبیهی) - زهد را مانند شیشهٔ خالی بر طاق بنه (تشبیه گسترده) - تشبیه جام شراب، به گل لاله / مراعات نظیر: سنگ و لاله - جام و مستان / معنی بیت: در فصلی که کوهساران با رویش انبوه لاله‌ها گویی برای مستان، جام شراب آورده‌اند؛ زهد را فراموش کن و آن را مانند یک شیشهٔ خالی و بدون استفاده، بر طاقچهٔ فراموشی بگذار.

نکته: طاق (طاقچه) به قسمت‌های کوچک فرورفته در دیوار که برای قرار دادن اشیاء ساخته شده است، گفته می‌شود. در اینجا، منظورِ شاعر طاقچهٔ معمولی نیست! بلکه طاقچهٔ بلند زیر سقف است که به آن «رف» می‌گفتند و برخی اشیاء را برای اینکه در دسترس دیگران به‌خصوص کودکان نباشد، آنجا می‌گذاشتند و گاهی، از یاد می‌بردند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینۀ «۱»: به دلیل نبود «ایهام ، لف و نشر و جناس» رد می‌شود.

گزینهٔ «۳»: به دلیل نبود «حسن تعلیل» رد می‌شود. (در بیت علتی بیان نشده است)

گزینه «۴»: به دلیل نبود «لف و نشر و تناقض» رد می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بدیع)

۳۶- گزینہ «۳»

(مفسر. اصغری)

استعاره: باز کردن بال برای شاعر (استعارهٔ مکنیه)

ایهام تناسب: باز ۱- گشودن (معنای مورد نظر) ۲- نام پرنده (معنای مورد

نظر نیست اما با بال و مرغ و پر و آشیان تناسب دارد).

تشبیہ: مرغ دل و آشیان فراق (اضافۂ تشبیہی)

جناس: باز و بال - در و پر

کنایه: باز کردن بال (پرواز کردن) - ریختن پر (ناتوانی و عجز)

(علوم و فنون ادبی، (۳)، بیان و بدیع)

۳۷- گزینہ «۳»

(محمدر مشهوریان)

وزن این گزینه، «مفعَلن فاعلات مفتعلن» می‌باشد، در حالی که وزن سایر ابیات، «مفعَلن فاعلات مفتعلن فع» است.

تقطیع گزینۀ «۱»: یو / شَع / اِین / نون / اَ / گَر / چ / نِیز / وَا / صِی / بود / هم
 اَب / ر / ها / رُون / اَن / بود / یو / شَع / اِین / نون (در رکن اول مصراع اول و
 رکن سوم مصراع دوم، ابدال رخ داده و مفعلتان تبدیل به مفعولن شده است)
 تقطیع گزینۀ «۲»: خوب / ت / رَن / دَر / جَ / هان / اَ / زِین / چ / بَ / وَد /
 کار / دوست / بَ / ر / دوست / رَف / تَ / یار / بَ / ر / یار

تقطیع گزینۀ «۳»: دی / ډ / م / شُ / دید / مَر / مَ / را / وَ / بَ / سی / خُر /
دم / خُر / ما / شُ / خَسْت / خار / مَ / را (در رکن اول مصراع دوم، ابدال رخ
داده و مفعول تبدیل به مفعولن شده است)

تقطیع گزینه «۴»: با / ز / ج / هان / تیز / پ / ر / خلق / ش / کا / رست /
با / ز / ج / هان / را / ج / رز / ش / کار / چ / کا / رست

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۳۸- گزینہ «۲»

(هومر. نمازی)

اختیار تبدیل مصوت کوتاه به بلند در هجای دوم مصرع نخست مشهود است: با - د

همچنین در واژه «دارو» اختیار تبدیل مصوت بلند به کوتاه دیده می‌شود.

در بیت چهارم «سوی» هیچ‌گونه اختیاری ندارد.

در هر کدام از ابیات ۱ و ۳ فقط یک نوع اختیار زبانی وجود دارد.

(علوم و فنون ادبی، (۳)، موسیقی، شعر)

۳۹- گزینہ «۲»

(رضا، نجیری)

وزن صحیح گزینہ «۲»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فع / فاعلاتن فاعلاتن فع

من	بِ	هَر	قُر	صَت	كِ	يا	يَج
-	U	-	-	-	U	-	-
فاعلاتين				فاعلاتين			

زَم	تا	می	تُ	بَر
-	-	-	U	-
فع	فاعلاتن			

(سیدعلیرضا احمدی)

۴۳- گزینه «۴»

وزن ابیات: «مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن»

در رکن اول مصراع اول و دوم و رکن دوم مصراع دوم قلب داریم.

تقطیع بیت گزینه «۴»:

ش / دن / ب / چر = (مفاعلن) - ز / عل / م / ها = (مفاعلن) - س / خن / ب /

را = (مفاعلن)

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه ۸۶)

(سیدعلیرضا احمدی)

۴۴- گزینه «۲»

در این گزینه قلب وجود دارد. وزن بیت «مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن»

است. در رکن دوم مصراع اول قلب دیده می‌شود (تبدیل مفاعلن به مفتعلن).

در سایر گزینه‌ها اختیار وزنی ابدال وجود دارد. (تبدیل مفتعلن به مفعولن)

گزینه «۱»: بل / بل / بر = مفعولن

گزینه «۳»: گو / یی / با = مفعولن

گزینه «۴»: خن / دد / زان = مفعولن

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۸۳ تا ۸۶)

(رضا زنجیری)

۴۵- گزینه «۴»

مفهوم رباعی بیانگر حسادت یا غیرت عاشقانه و عشق عمیق شاعر به

معشوق است؛ اما بیت گزینه «۴» علت خوشبویی باد سحر را بیان می‌کند

که معشوق عامل آن است. / معنی ابیات: به شانه حسادت می‌ورزم، زیرا

موی تو را لمس و نوازش می‌کند و به آینه نیز رشک می‌برم که تصویر چهره

زیبای تو را منعکس می‌کند و گویی آن را می‌بوسد. (شاعر در این بیت

شدت عشق خود را نشان می‌دهد، به گونه‌ای که حتی به اشیای بی‌جان که

به معشوق نزدیک می‌شوند، حسادت می‌ورزد.) چشم و دل من هر روز در

آتش اشتیاق می‌سوزد و در سیلاب اشک غرق می‌شود، زیرا حتی باد

سحرگاهی نیز به کوی تو می‌رسد و خاک سرزمینت را می‌بوسد. (این بیت

به سوز و گداز عاشق اشاره دارد که از دوری معشوق در آتش عشق می‌سوزد

و در غم هجران، اشک می‌ریزد. همچنین شاعر حتی به باد نیز حسادت

می‌کند، زیرا باد آزادانه به کوی معشوق می‌رسد.)

درد	را	با	لِذ	ذَ	تا	می	زَد
-	U	-	-	U	-	-	-
فاعلاتن				فاعلاتن			
				فع			

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۴۰- گزینه «۳»

(مجتبی فرهادی)

بیت این گزینه فاقد اختیار شاعری وزنی در رکن اول است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در بیت این گزینه وزن اصلی شعر «فاعلاتن مفاعلن فعلن» است

که، شاعر در رکن اول بیت به جای «فاعلاتن»، «فاعلاتن» آورده است که

اختیار وزنی محسوب می‌شود. (=آوردن فاعلاتن به جای فاعلاتن)

گزینه «۲»: وزن اصلی بیت «مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن» است که، شاعر

در رکن اول بیت از «مفاعلن» استفاده کرده است که اختیار وزنی است.

(=قلب)

گزینه «۴»: وزن اصلی این بیت نیز «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فعلن» است که،

شاعر در رکن اول بیت به جای «فاعلاتن»، «فاعلاتن» آورده است که اختیار

وزنی است. (=آوردن فاعلاتن به جای فاعلاتن)

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۸۳ و ۸۵)

۴۱- گزینه «۲»

(مجتبی فرهادی)

«الف»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن (رمل مسدس سالم)

«ب»: مفاعیلن مفاعیلن فاعلن (هزج مسدس محذوف)

«ج»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن (رمل مسدس محذوف)

«د»: مستفعِلن مستفعِلن مستفعِلن مستفعِلن (رجز مثنی‌س سالم)

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۱۰۷ و ۱۰۸)

۴۲- گزینه «۳»

(سیدعلیرضا احمدی)

در پایان مصراع‌های «۱»، «۲» و «۴»، فعلن به فعلن تبدیل شده است؛ اما

در گزینه «۳» این اختیار وجود ندارد.

پ / ی / آنک = فعلن

ن / ظ / رست = فعلن

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه ۸۵)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: بیت بر وزن «مفعول مفاعیل مفاعیل فعل» سروده شده است که وزن همسانش (مستفعل مستفعل مستفعل فع) بر ناهمسان ارجحیت دارد. / حروف قافیه: مویت، رویت و کویت / حروف مشترک: ویت / حروف اصلی: مصوت بلند «و» / حروف الحاقی: یت / حرف روی: مصوت بلند «و» / قاعده قافیه ۱ است.

گزینه «۲»: قاعده قافیه به درستی بیان شده است. / لفّ و نشر: دیده و دل (لفها) – آتش و آب (نشرها) = از نوع مشوش است. / مراعات نظیر: شانه و مو – آب، آتش، خاک و باد (عناصر چهارگانه) / تضاد: آب و آتش / استعاره ممکنه: انجام عمل بوسیدن توسط باد سحر (تشخیص)

گزینه «۳»: ابیات قابلیت دسته‌بندی دوگانه را دارند (به دو صورت همسان و ناهمسان) / در پایان مصراع اول، دوم و چهارم اختیار وزنی ابدال وجود دارد. همچنین دو حذف همزه در «رَش کای دَ مَر شَانِ» مشاهده می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، ترکیبی)

۴۶- گزینه «۳»

(هومن نمازی)

صورت سؤال می‌گوید شاعر حتی حاضر است برای آزادی و استقلال جان بدهد و گزینه «۳» نیز ادعا می‌کند که آزادی را حتی حاضریم با جان دادن به‌دست آوریم.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: مفهوم «آزادی» در این بیت مربوط به ادبیات کهن است و ربطی به آزادی به‌معنای «دموکراسی» که در بیت صورت سؤال آمده ندارد. گزینه «۲»: تنها اشتیاق به آزادی در این بیت مطرح شده است.

گزینه «۴»: شاعر از خطری که آزادی و مشروطیت را تهدید می‌کند سخن گفته است و اشاره‌ای به جانبازی در راه آزادی ندارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهومی، صفحه ۴۵)

۴۷- گزینه «۳»

(هومن نمازی)

مفهوم عبارت صورت سؤال: با مردم به تناسب فهم و عقلشان سخن بگو. ابیات گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» هم به شیوه‌های مختلف همین مفهوم را بیان می‌کنند، اما بیت گزینه «۳» می‌گوید ثواب هر کس نزد خداوند به قدر عقل اوست.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهومی، صفحه ۳۷)

۴۸- گزینه «۳»

(مفسن اصغری)

مفهوم مشترک ابیات «الف، و»: وطن‌دوستی شاعران دوره بیداری و نگرانی آنها از اوضاع آشفته میهن در آن روزگار

مفهوم مشترک ابیات «ب، ه»: دفاع از حقوق کارگران ستمدیده و زحمتکش در بیان شاعران دوره بیداری

مفهوم بیت «ج»: بیان تأثیرگذاری و ارزشمندی نگاه عاشق (شاعر)

مفهوم بیت «د»: بیان وفاداری عاشق نسبت به معشوق (شاعر در مصراع اول می‌گوید: جان، اگر بر در جانان (یعنی در کوی دوست) وطن نکند (ساکن نشود)، چه کند؟)

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهومی، صفحه ۴۴)

۴۹- گزینه «۲»

(سیدعلیرضا علویان)

این گزینه و بیت صورت سؤال هر دو بیان می‌کنند که وقتی مهر معشوق از دل عاشق برود دیگر برنمی‌گردد و برای همیشه از او دل می‌کند.

تشریح سایر ابیات:

گزینه «۱»: ناتوانی در وصال یار

گزینه «۳»: ناگزیری عاشق از عشق به معشوق

گزینه «۴»: تسلیم بودن به خواسته و فرمان معشوق

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهومی، صفحه ۲۷)

۵۰- گزینه «۴»

(سعید یعفری)

ب) اشاره به تنهایی و بی‌کس بودن شاعر دارد.

ت) اشاره به عجز و ناتوانی در وصف اشتیاق عاشق دارد.

الف) اشاره به تعالی مقام شهید دارد.

پ) در ستایش و توصیف چشمان معشوق است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهومی، صفحه‌های ۱۲۰ و ۱۲۱)

جامعه‌شناسی (۳)

۵۱- گزینه «ا»

(یاسین ساعدی)

تصویر مذکور، مربوط به دیدگاه سوم درباره رابطه بین دانش علمی و دانش عمومی است و موارد «ج» و «ه» مربوط به این دیدگاه هستند.

تشریح موارد نادرست:

الف) مربوط به دیدگاه اول است.

ب) مربوط به دیدگاه دوم است.

د) مربوط به دیدگاه دوم است.

(جامعه‌شناسی (۳)، ذخیره دانشی، صفحه ۸)

۵۲- گزینه «۳»

(آزیتا بیرقی)

تشریح موارد:

گزینه «۱»: نادرست (از فواید علوم طبیعی است) - نادرست (نشان دادن شیوه صحیح استفاده از علوم طبیعی و دانش‌های ابزاری فایده علوم انسانی و اجتماعی است).

گزینه «۲»: درست - درست

گزینه «۳»: درست - نادرست (از فواید علوم انسانی و اجتماعی است)

گزینه «۴»: نادرست (پیش‌بینی حوادث طبیعی از فواید این علوم نیست) - نادرست (نشان دادن شیوه صحیح استفاده از علوم طبیعی و دانش‌های ابزاری فایده علوم انسانی و اجتماعی است).

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۳ تا ۱۵)

۵۳- گزینه «۳»

(ریحانه امینی)

تشریح موارد نادرست:

- جامعه‌شناسی تبیینی که می‌خواست انسان را بر جامعه مسلط کند، او را مغلوب جامعه ساخت.

- منظور از پویا بودن نظام اجتماعی این است که بخش‌های مختلف آن بر یکدیگر اثر می‌گذارند و از یکدیگر اثر می‌پذیرند.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۰، ۲۴، ۲۸ و ۲۹)

۵۴- گزینه «ا»

(آزیتا بیرقی)

معنای به روز بودن را در خود دارد ولی سبب می‌شود که فرد کاربر از زمان و مکان خودش جدا شود - فضای مجازی

مقایسه تعداد کشته‌های دو جنگ جهانی با تعداد کشته‌های حمله مغول به ایران - اخلاق‌گریزی (سقوط ارزش‌ها)

جامعه‌شناسانی که ارزش و اراده را مهم می‌دانند - نظریه‌پردازان کنش اجتماعی
ماکس وبر از سلطه نظمی که گویا هدفی جدا از انسان‌ها و نیازهای واقعی آن‌ها دارد به قفس آهنین تعبیر می‌کند - سرکوب خلاقیت و رکود اراده‌ها
(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۷ تا ۴۰)

۵۵- گزینه «۴»

(فاطمه رضائیان)

الف) اگر محقق بخواهد تمامی ابعاد یک پدیده اجتماعی خاص، مثلاً یک فرد، یک نهاد اجتماعی یا یک فرهنگ را مطالعه کند و عمق پنهان و منحصر به فرد بودن آن را نشان دهد، از روش مطالعه موردی استفاده می‌کند.

ب) برخی رویکردها برای دستیابی به پاسخ‌های ساده، سراسر و کاملاً قابل پیش‌بینی درباره چرایی وقوع پدیده‌های اجتماعی، پیچیدگی و عمق آن‌ها را نادیده می‌گیرند و در واقع از پدیده‌های اجتماعی و انسانی هویت‌زدایی می‌کنند.

ج) تنوع و تکثر معانی، موجب پیچیدگی کنش‌های انسانی و دشواری فهمیدن معانی آن‌ها می‌شود. بنابراین برای فهم کنش انسان‌ها باید به سراغ روش‌هایی رفت که تنوع و تفاوت معانی کنش را در نظر می‌گیرند. این روش‌ها در مقابل روش‌های کمی قرار می‌گیرند و به نام روش‌های کیفی شناخته می‌شوند.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۶، ۵۰ و ۵۱)

۵۶- گزینه «۴»

(یاسین ساعدی)

تشریح موارد نادرست:

الف) سازمان هم پیوند میان افراد و گروه‌های انسانی مانند رابطه همکاران و هم‌وطنان و هم‌کیشان را در بر می‌گیرد که از آن به «انسجام اجتماعی» یاد می‌شود و هم پیوند میان نقش‌ها، واحدها و ساختارهای اجتماعی مثل رابطه اقتصاد و سیاست یا علم و سیاست را شامل می‌شود که از آن به «یکپارچگی نظام» تعبیر می‌شود.

ج) قدرت وجه عینی و محسوس سیاست و جنبه الزام‌آور آن است، ولی در گذشته قدرت مسئله اول و اصلی سیاست نبوده است بلکه قدرت وسیله و ابزاری برای تحقق اهداف و فضیلت‌های اخلاقی قلمداد می‌شده است.

(جامعه‌شناسی (۳)، قدرت اجتماعی، صفحه‌های ۵۶ و ۵۸ تا ۶۰ و ۶۵)

۵۷- گزینه «۱»

(فاطمه قریبیان)

منابع یا عوامل قدرت	ابزار اعمال قدرت	ارزش‌های اجتماعی
شخصیت	تنبیهی	قدرت
مالکیت	تشویقی	ثروت
سازمان	اقتاعی	دانش

(جامعه‌شناسی (۳)، قدرت اجتماعی، صفحه ۶۲)

۵۸- گزینه «۲»

(ریحانه امینی)

تشریح موارد:

- در این نظام آزادی مهم‌ترین ارزش اجتماعی است: لیبرال دموکراسی
 - در این نوع حکومت فقط می‌توان از مقبولیت قدرت سخن گفت: لیبرال دموکراسی
 - مردم مسئولیت شناخت و اجرای قوانین و مقررات اجتماعی را دارند: جمهوری اسلامی
 - در این نوع حکومت قوانین با عقل و وحی شناخته می‌شوند: جمهوری اسلامی

(جامعه‌شناسی (۳)، قدرت اجتماعی، صفحه ۶۷)

۵۹- گزینه «۳»

(مهم‌مهری یعقوبی)

- برخی تفاوت‌ها، تفاوت‌های اسمی نامیده می‌شوند و نمی‌توان افراد را بر اساس این تفاوت‌ها، رتبه‌بندی کرد. مثلاً برخی افراد سفیدپوست و برخی رنگین‌پوست هستند. این دو گروه از نظر رنگ پوست متفاوت‌اند، اما هیچ کدام بر دیگری برتری ندارد. (مورد «الف») یا زن و مرد از نظر جنسیت با یکدیگر متفاوت‌اند اما هیچ کدام بر دیگری برتری ندارد. (مورد «ج»)
 - نابرابری‌ها، خود دوگونه‌اند: برخی نابرابری‌ها، طبیعی هستند مانند نابرابری افراد در قد و ضریب هوشی، اما برخی نابرابری‌ها مانند نابرابری در تحصیلات و ثروت، اجتماعی‌اند؛ یعنی در جامعه ایجاد می‌شوند. برای مثال میزان تلاش افراد یا موقعیت خانواده‌ای که در آن متولد شده‌اند، آن‌ها را از نظر رتبه نابرابر می‌سازد. (مورد «ب»)

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۰ و ۷۱)

۶۰- گزینه «۱»

(مریم فسروی دهنوی)

- تصویر مربوط به رویکرد عدالت اجتماعی است.
 - در رویکرد عادلانه، مالکیت خصوصی لغو نمی‌شود اما جامعه وظیفه دارد امکان رقابت را برای همگان فراهم کند و نقطه شروع رقابت را یکسان نماید. بدین منظور دولت به نمایندگی از جامعه موظف است، نیازهای ضروری همه افراد مانند خوراک، پوشاک و مسکن را تأمین کند. بدین ترتیب، همه کودکان از امکانات اولیه برای پیشرفت، بهره‌مند می‌شوند و می‌توانند براساس توانایی و شایستگی خود با دیگران رقابت نمایند.
 - مالیات ابزاری برای کاهش فاصله طبقاتی است.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۵ و ۷۶)

۶۱- گزینه «۲»

(مهم‌مهری یعقوبی)

رویکرد انتقادی:

موضوع: کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن

روش: تفسیری، انتقادی و تجویزی

هدف: انتقاد از وضع موجود، تجویز وضع مطلوب و راه رسیدن به آن

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه ۸۰)

۶۲- گزینه «۴»

(مریم فسروی دهنوی)

دیگچه همانندسازی ← گروه‌های درگیر قومی و نژادی در ارتباط با هم یک فرهنگ مختلط می‌سازند (الف)
 دفاع جوامع و گروه‌ها از خود و بازگشت به هویت واقعی خویش ← جهانی شدن و توسعه ارتباطات (ج)

سیاست هویت ← گروه‌های به حاشیه رانده‌شده به رسمیت شناخته می‌شوند (د)

جدایی فرانسوی‌زبانان ایالت کبک از انگلیسی‌زبان‌ها در کانادا ← مدل تکثرگرا (ب)

(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه‌های ۸۳ تا ۸۷)

۶۳- گزینه «۴»

(سیدآرش مرتضایی‌فر)

تشریح موارد نادرست:

گزینه «۱»: عبارت مذکور مربوط به رویکرد انتقادی است.

گزینه «۲»: شناخت متقابل افراد و جوامع از یکدیگر هم به آن‌ها کمک می‌کند که تفاوت‌های همدیگر را درک کنند و به این تفاوت‌ها احترام بگذارند و هم اشتراکاتی را ایجاد می‌کند، به نحوی که به بهتر شدن روابطشان منجر می‌شود.

گزینه «۳»: اگر ادعا شود دانش تماماً محصول شرایط اجتماعی و فرهنگی است نمی‌توان گفت که دانش و شناختی بهتر از شناخت دیگر است.

(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه‌های ۸۷ تا ۹۰)

۶۴- گزینه «۳»

(سید آرش مرتضائی فر)

شاخص	انواع مدینه در نظر فارابی	
	مدینه فاسقه	مدینه ضاله
نوع انحراف از مدینه فاضله	انحراف عملی	انحراف نظری
نگاه به علم	مردم علوم عقلانی و وحیانی را می‌شناسند اما از آن بهره‌ای نمی‌برند.	نظرات علمی پذیرفته‌شده در مدینه فاضله هم تحریف می‌گردند و آرمان‌ها، ارزش‌ها و امور غیرعقلانی، آرمان‌ها و ارزش‌های عقلانی معرفی می‌شوند.

(جامعه‌شناسی (۳)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه ۹۸)

۶۵- گزینه «۴»

(رانیا امیری)

الف) دانش علمی را به دانش حسی و تجربی محدود نمی‌کنند و هر تفسیری را نوعی تبیین به شمار آورند زیرا تفسیر را هم نیازمند استدلال می‌دانند.

ب) مورد «ب» مربوط به مقایسه رویکرد انتقادی با علوم اجتماعی جهان اسلام است.

(جامعه‌شناسی (۳)، افق علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه ۱۱۴)

۶۶- گزینه «۱»

(فاطمه رضائیان)

جامعه‌شناسی تفسیری برای فهم دیگران و ارتباط با آنان یا معنابخشی و انسجام‌بخشی به زندگی اجتماعی از عقل تفسیری مدد می‌گیرد.

گاهی عقل را در یک معنای عام به کار می‌برند که هرگونه تلاش ذهنی و فکری را شامل می‌شود، که هم عالمان در دانش علمی از آن استفاده می‌کنند و هم عموم مردم در دانش عمومی از آن بهره می‌برند.

عقل انتقادی برای ارزیابی و داوری درباره مناسبات و ارتباطات انسانی به کار می‌رود، همچنین جهت اعتراض به سلطه نظام سرمایه‌داری از این نوع عقل استفاده می‌شود.

برای فهم و تفسیر پدیده‌های معنادار، مانند کنش انسان‌ها (مثلاً بلند کردن دست توسط دانش‌آموز در کلاس درس) عقل تفسیری به کار گرفته می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۱۰۲ و ۱۰۳ و ۱۱۳ و ۱۱۴)

۶۷- گزینه «۱»

(سید آرش مرتضائی فر)

موارد اول و سوم در ارتباط با نظرات میرزای نایینی است و موارد دوم، چهارم و پنجم در ارتباط با نظرات آیت‌اله خمینی است.

(جامعه‌شناسی (۳)، افق علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۱۰۸ و ۱۰۹)

۶۸- گزینه «۲»

(رانیا امیری)

الف) ابوعلی مسکویه با نگاهی تبیینی کتاب «تجارب الامم» را در هشت جلد تألیف کرد.

ب) ابن‌خلدون در مطالعات خود به روش عقلی توجه نداشت و روش او مشابه روش کنت است.

ج) با روشی تجربی و تفهمی به توصیف فرهنگ جامعه هند پرداخت و با استفاده از روش عقلی به ارزیابی انتقادی این فرهنگ نیز پرداخت.

(جامعه‌شناسی (۳)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۹۹ و ۱۰۰)

۶۹- گزینه «۴»

(فاطمه قربیبیان)

موارد «الف» و «ج» مربوط به عقل نظری و موارد «ب» و «د» مربوط به عقل عملی هستند.

(جامعه‌شناسی (۳)، افق علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۱۱۱ و ۱۱۳ و ۱۱۴)

۷۰- گزینه «۲»

(سید آرش مرتضائی فر)

نوع / معیار	تبیینی	تفسیری	انتقادی
چه چیزی را مطالعه می‌کند؟	پیامدهای اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی هستند	کنش‌های اجتماعی و معنای آنها	کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن
چگونه مطالعه می‌کند؟	حس و تجربه	نگاه از درون به پدیده‌ها برای یافتن معنای آنها	تفسیری، انتقادی و تجویزی
چه هدفی را دنبال می‌کند؟	پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی	معنابخشی و انسجام‌بخشی به زندگی اجتماعی	انتقاد از وضع موجود، تجویز وضع مطلوب و راه رسیدن به آن

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۱۲۷، ۵۱، ۸۰ و ۹۱)

عربی زبان قرآن (۳)

۷۱- گزینه «۳»

(امسان کلاته عربی)

این حدیث امام علی در صفحه اول درس یکم، ترجمه مهمی دارد که باید بتوانیم آن را تشخیص دهیم. ترجمه درست این عبارت در گزینه «۳» آمده است که حرف «ما» را به صورت «آن چیزی» و «یحسنه» را به شکل «آن را به خوبی انجام می‌دهد» ترجمه کرده است.

(ترجمه)

۷۲- گزینه «۳»

(ولی برهی - ابهر)

«کان ... یتمنون»: (معادل ماضی استمراری فارسی) آرزو می‌کردند (رد گزینه ۲) / «لیت ... یكون»: کاش باشد (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «نزول المطر»: بارش باران (رد گزینه ۴) / «نزل»: فرود آمد، بارید (رد گزینه ۴)

(ترجمه)

۷۳- گزینه «۲»

(مفهم جوان‌بین - قائنات)

«إنما»: فقط، تنها (تأکیدکننده جزء دوم جمله بعد از خود است، «بأعماله الحسنة») / «قيمة کلّ إنسان»: ارزش هر انسانی (رد گزینه ۳) / «بأعماله الحسنة»: به کارهای نیک او (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «لا ریب فیه»: هیچ شکی در آن نیست (رد گزینه ۴) / «فلذا»: پس به همین خاطر، به همین دلیل / «لا نسارع»: نباید شتاب بورزیم، نباید از هم سبقت بگیریم (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «فی التفاخر بالنسب»: در تفاخر به نژاد (رد گزینه ۳)

(ترجمه)

۷۴- گزینه «۱»

(سیر مفرعلی مرتضوی)

«قد نسمع»: گاهی می‌شنویم، شاید بشنویم / «کلاماً من فلاح عجوز»: سخنی از کشاورز پیری (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «یُعجبنا جداً»: بسیار ما را به شگفت می‌آورد (رد گزینه ۳) / «یؤثر فینا»: در ما اثر می‌گذارد / «لأنّ»: زیرا (رد گزینه ۳) / «یعکس»: منعکس می‌کند (رد گزینه ۴) / «صفاء قلب قائله»: پاکی قلب گوینده‌اش را (رد سایر گزینه‌ها)

(ترجمه)

۷۵- گزینه «۴»

(سیر مفرعلی مرتضوی)

«التفریق بین الأولاد»: فرق گذاشتن میان فرزندان (رد گزینه ۳) / «أخطر الظواهر آتی...»: خطرناکترین پدیده‌هایی که ... (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «کان ... یحذر»: هشدار می‌داد (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «تینا العظیم»: پیامبر بزرگمان (رد گزینه ۱) / «الآباء و الأمهات»: پدرها و مادرها

(ترجمه)

۷۶- گزینه «۴»

(سیر مفرعلی مرتضوی)

«إن» ادات شرط به معنی «اگر» است؛ ترجمه صحیح عبارت: اگر عوامل آن استمرار یابند، روی سطح زمین غذای پاکیزه‌ای نخواهیم یافت!

(ترجمه)

۷۷- گزینه «۱»

(سیر مفرعلی مرتضوی)

در گزینه «۱»، ضمیر «ک» در «تغزک» مفعول است و باید به صورت «تو» را ترجمه شود. ترجمه صحیح عبارت: ای خردمند اجازه نده شیرینی دنیا و لذت‌های ناپایدارش تو را فریب بدهد!

(ترجمه)

۷۸- گزینه «۳»

(الله مسیح فواه)

«صلحی فراگیر»: سلام شامل، سلام عام (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «تمام جهات»: کلّ الجهات (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «قطعاً پر خواهد شد»: سوف یمتلئ، سیمتلئ، سیملاً (فعل مستقبل بوده و باید با مفعول مطلق تأکیدی ذکر شود) (رد گزینه‌های ۱ و ۲) (در گزینه «۱» مفعول مطلق نوعی آمده است؛ در گزینه «۲» مفعول مطلق نیامده و فعل آن نیز مستقبل نیست).

(ترجمه)

۷۹- گزینه «۲»

(سیره مهیا مؤمنی)

عبارت «ارزش هر انسانی به چیزی است که آن را خوب انجام می‌دهد.» با آیه «اگر نیکی کنید، به خودتان نیکی کرده‌اید» ارتباطی ندارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «اهل علم زنده‌اند اگرچه بمیرند» / «همانا دانشمندان ماندگارند تا زمانی که دنیا باقی باشد»: هم‌مفهوم هستند.

گزینه «۳»: «هیچ خیری در سخنی مگر همراه با عمل نیست» / «کارها گویاتر از سخنها هستند»: هم‌مفهوم هستند.

گزینه «۴»: «هر نفسی چشیده مرگ است» / «همانا ما از خداییم و به سوی او بازمی‌گردیم»: هم‌مفهوم هستند.

(مفهوم)

ترجمه متن درک مطلب:

زمستان در درون ما چه می‌کند؟! ما را مهربان‌تر و زیباتر می‌گرداند و به کسانی که دوستشان داریم، نزدیک‌تر می‌کند، و آنطور که بسیاری از شاعران از آن تعبیر می‌کنند، ما را شاعرانه‌تر می‌سازد. زمستان، باران‌ها و سرما همگی از عرصه‌هایی هستند که شاعر در توصیف عشق به کار می‌گیرد، نزار قبانی در قصیده‌ای می‌گوید: و من نیز می‌خواهم در عشق خود، زمستانی و انقلابی و طوفان باشم! ولی اشعاری هم وجود دارند که درباره گوشه‌گیری و تنهایی در فصل زمستان سروده شده‌اند، زمستان گاهی در درون ما، احساس عمیقی از ناامیدی به جای می‌گذارد، ولی آن، آغاز بهار است، پس ما از آن درس زندگی می‌آموزیم، آن (زمستان) به ما یاد می‌دهد که تاریکی، شروع نور است و امید، شروع آینده درخشان؛ همانطور که در قصیده‌ای دیگر از نزار قبانی می‌خوانیم: برف مرا نگران نمی‌کند و محاصره یخبندان مرا آزرده نمی‌سازد، پس من در برابر آن مقاومت می‌کنم، زمانی با شعر و زمانی با عشق!

۸۰- گزینه «۳»

(سیر مفرعلی مرتضوی)

«عاشقان ارتباطی قوی بین عشق و زمستان می‌یابند، پس در آن، احساساتشان را بیان می‌کنند!» مطابق متن درست است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اشعاری وجود دارند که در آن‌ها، ترس از فصل زمستان و مظاهرش پدیدار شده است! (در متن، صحبتی از ترس نشده است!)

گزینه «۲»: از میان شاعران، کسانی هستند که معتقدند زمستان زیبا نیست، پس هیچ نیازی به توصیف آن نیست! (در متن، چنین چیزی نیامده است!)

گزینه «۴»: زمستان به مردم، دوست داشتن گوشه‌نشینی را یاد می‌دهد، پس به درستی که تنهایی گاهی از هزار هم‌نشین بهتر است! (کاملاً نادرست است!)

(درک مطلب)

۸۱- گزینه «۱»

(سیر مفرعلی مرتضوی)

«زمستان می‌تواند آتش احساسات را خاموش کند!» مطابق متن نادرست است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: زمستان فصل سرماست و عاشقان سرمای زمستان را به خوبی درک می‌کنند!

گزینه «۳»: زمستان فصلی است که مردم در آن، شیرین‌ترین کلمات را درباره عشق می‌گویند!

گزینه «۴»: زمستان صبح‌هایی سفیدرنگ و غروب‌هایی بارانی و زیبا دارد! (درک مطلب)

۸۲- گزینه «۴»

(سیر مفرعلی مرتضوی)

«زمستان برای شاعران فصل امید است!»، این عبارت نمی‌تواند عنوان مناسبی برای متن باشد، زیرا موضوعات مطرح‌شده در متن را اصلاً پوشش نمی‌دهد.

در سایر گزینه‌ها، «زمستان در ادبیات عرب»، «کاربرد نمادین زمستان» و «احساسات متناقض در برابر زمستان» می‌توانند عنوان‌های مناسبی باشند.

(درک مطلب)

۸۳- گزینه «۳»

(امسان کلاته عربی)

رد گزینه «۱»: مفرد کلمه «الأمطار»، «مطر» است نه «مطرة» که کلمه‌ای مؤنث است. همچنین این واژه در نقش معطوف است و اسم این حرف مشبهة بالفعل، «الشتاء» است.

رد گزینه «۲»: کلمه «احساس» مفرد است و جمع آن «احساسات» است. جمع واژه «حس»، «حواس» می‌باشد.

رد گزینه «۴»: فاعل این فعل ضمیر مستتر است و کلمه «آخری» در نقش مضاف الیه می‌باشد.

(تفلیل صرفی و اعراب)

۸۴- گزینه «۲»

(امسان کلاته عربی)

رد گزینه «۱»: فعل «يفعل» ثلاثی مجرد است و ماضی آن «فَعَلَ» می‌باشد. رد گزینه «۳»: فعل این گزینه (يُعَبِّر) معلوم است.

رد گزینه «۴»: کلمه «المُسْتَقْبَل» اسم فاعل نیست.

(تفلیل صرفی و اعراب)

۸۵- گزینه «۳»

(امسان کلاته عربی)

شکل صحیح این گزینه: «كُلُّ وَعَاءٍ يَضِيقُ بِمَا جُعِلَ فِيهِ»

(ضبط حرکات)

۸۶- گزینه «۴»

(معری نیک‌زار)

«لا»ی نفی جنس بر سر فعل نمی‌آید، بنابراین «لا» در گزینه «۴»، «لا»ی نهی است نه نفی جنس. «لَا تَكَلِّمْ» در گزینه «۲»، فعل نهی است.

(انواع هملات)

۸۷- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمان‌های)

در گزینه «۲» مستثنی‌منه محذوف است. ترجمه: «شاعر احساس کرده است که کشورش فقط از کسالت و تنبلی رنج می‌برد.»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «موظفی» مستثنی‌منه است.

گزینه «۳»: «کلّ شیء» مستثنی‌منه است.

گزینه «۴»: «سلاحاً» مستثنی‌منه است.

(انواع هملات)

۸۸- گزینه «۴»

(ولی بربری - ابهر)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «مُشتاقین» صفت برای «حُجَّاجاً» که نکره است، می‌باشد.

گزینه «۲»: «مُشتاقین» شرایط حال را ندارد؛ زیرا قید نیست و بخش زائد جمله به حساب نمی‌آید، بلکه رکن اصلی جمله (خبر برای افعال ناقصه) است.

گزینه «۳»: «مُشتاقین» مفعول برای فعل «رأیت» است.

گزینه «۴»: «مُشتاقین» حال و «المُزارعون» نیز مرجع (صاحب حال) آن است. (ترجمه عبارت: کشاورزان، مشتاقانه به آسمان نگاه می‌کردند در حالی

که پروردگارشان را می‌خواندند!)

(هال)

۸۹- گزینه «۲»

(ابراهیم امیری - پوشهر)

زمانی مصدر معنای تشبیه پیدا می‌کند که مفعول مطلق نوعی و دارای مضاف‌الیه باشد. در گزینه «۲»، «مُحاسبه» مفعول مطلق نوعی و «الأغنياء» مضاف الیه است. (ترجمه عبارت: بخیل در آخرت همچون ثروتمندان محاسبه می‌شود!)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌های «۱» و «۴»: اصلاً مفعول مطلق نیامده است.

گزینه «۳»: «بناءً» مفعول مطلق نوعی و «عجیباً» صفت است، بنابراین مفهوم تشبیه ندارد.

(مفعول مطلق)

۹۰- گزینه «۴»

(اسماعیل علی‌پور)

با توجه به ضمیر مخاطب «ک» و مفهوم جمله در این گزینه اسلوب نداء و منادا داریم.

ترجمه گزینه‌ها:

گزینه «۱»: پروردگار ما تحمیل نمی‌کند بر ما آن‌چه که توان آن را نداریم و بسیاری از گناهان را بر ما می‌بخشد.

گزینه «۲»: قوم پدرم به دیگران در سختی‌ها و مشکلات زندگی کمک می‌کنند.

گزینه «۳»: دوست من باطل را نه از اهل حق و نه از اهل باطل نمی‌گیرد.

گزینه «۴»: مادرم! چه کسی می‌تواند مانند تو این فرزندان را تربیت کند و آن‌ها را همیشه دوست داشته باشد.

دقت کنید که در گزینه «۳»، از آن‌جا که «صدیقه» مؤنث است پس فعل

«لا تأخذ» نمی‌تواند فعل نهی مخاطب باشد. (فعل نهی مخاطب مؤنث «لا

تأخذی» می‌باشد).

(اسلوب نداء)

تاریخ (۳)

۹۱- گزینه «۲»

(هسین سهرابی)

اولین روزنامه ایران را میرزا صالح شیرازی منتشر کرد.

نکته مهم درسی:

میرزای شیرازی از مراجع تقلید در زمان ناصرالدین شاه قاجار بود که حکم تحریم تنباکو را صادر کرد.

(تاریخ (۳)، تاریخ نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه ۱۲)

۹۲- گزینه «۱»

(علیرضا پدراپی)

تشریح عبارت‌ها:

الف) چنین موضوعی در کتاب درسی ذکر نشده است.

ب) صحیح است.

ج) لطفعلی خان، آخرین فرمانروای زند، با وجود لیاقت و محبوبیت نسبی میان مردم، نتوانست سلسله زند را حفظ کند.

(تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوره معاصر، صفحه‌های ۱۷، ۲۱ و ۳۱)

۹۳- گزینه «۲»

(مریم فسروی دهنوی)

دولت انگلیس در زمان محمدشاه و ناصرالدین شاه از حاکم نافرمان هرات و دیگر امیران شورشی افغان حمایت کرد و با اقدامات سیاسی و نظامی خود، مانع سرکوب این شورش‌ها توسط سپاه ایران شد. انگلستان سرانجام با تحمیل معاهده پاریس به حکومت قاجار، افغانستان و هرات را از ایران جدا کرد. انگلیسی‌ها سپس با قرارداد گلداسمیت، مناطقی از سیستان و بلوچستان را نیز از ایران جدا و ضمیمه خاک هندوستان کردند که خود بر آن فرمان می‌راندند.

امتیاز رویت‌ر که قراردادی ۲۵ ساله بین حکومت قاجار و یک پهلوی انگلیسی به نام بارون رویت‌ر بود، در زمان ناصرالدین شاه و با تلاش میرزا حسین خان سپهسالار بسته شد.

در ارتباط با روسیه نیز، ایران در نتیجه قراردادهای گلستان و ترکمنچای، مناطق وسیعی از سرزمین‌های حاصلخیز غرب دریای خزر را به روسیه واگذار کرد. همچنین در عهدنامه گلستان از داشتن کشتی جنگی در دریای خزر محروم شد.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه‌های ۴۳ و ۴۴)

۹۴- گزینه «۴»

(محمدرضا ابوالحسنی)

بررسی عبارت نادرست:

د) قرارداد ۱۹۰۷، بین انگلستان و روسیه، با پادرمیانی فرانسه، که از قدرت روزافزون آلمان بیم داشت، منعقد شد و ایران به سه قسمت تقسیم شد.

(تاریخ (۳)، نهضت مشروطه ایران، صفحه‌های ۶۷، ۷۱، ۷۲ و ۷۶)

۹۵- گزینه «۳»

(مریم فسروی دهنوی)

بررسی عبارت‌های نادرست:

الف) در بین مارکسیست‌های معترض، گروهی که به «بلشویک‌ها» معروف بودند، می‌گفتند که انجام اصلاحات مورد نظرشان با استفاده از شیوه‌های مسالمت‌جویانه و ملایم امکان‌پذیر نیست و انقلابی بنیادافکن که طی آن طبقه اشراف از قدرت برکنار می‌شدند، چاره کار است.

ج) وقوع انقلاب روسیه در جبهه جنگ جهانی اول نیز تأثیر گذاشت. لنین که به مردم وعده صلح داده بود، متصرفات وسیعی را به متحدین واگذار کرد و در مقابل با آن‌ها قرارداد صلح بست و سربازان روسی را از جبهه‌های جنگ خارج کرد.

نکته مهم درسی:

در سال ۱۹۱۷ میلادی تزار روسیه، پانزده میلیون نفر که بیشتر کارگران و کشاورزان بودند را برای مقابله با متحدین به جبهه جنگ فراخواند و این امر باعث بروز مشکل در تولید کالاهای مورد نیاز و در نتیجه بالارفتن خشم عمومی و شورش علیه حکومت شد.

(تاریخ (۳)، جنگ جهانی اول و ایران، صفحه ۱۵)

۹۶- گزینه «۳»

(هسین سهرابی)

تمامی گزینه‌ها به‌جز گزینه «۳» از دلایل سیاستمداران انگلیسی برای تغییر برنامه سلطنت در ایران است.

(تاریخ (۳)، ایران در دوره حکومت رضاشاه، صفحه ۹۲)

۹۷- گزینه «۲»

(علیرضا پدراپی)

نخستین اولویت‌های حکومت مرکزی ژاپن پس از «انقلاب میجی» در این کشور:

ب) جبران عقب‌ماندگی‌های نظام قبلی

د) تغییر وضع ناتوان ژاپن در رویارویی با خطر جهانگشایی غربی

(تاریخ (۳)، جنگ جهانی دوم و جهان پس از آن، صفحه ۱۰۴)

جغرافیا (۳)

۱۰۱- گزینه «۳»

(موشیر رستمی ریک)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: هسته اصلی همان مکانی است که مردم بر حسب نیاز آن را برای زندگی انتخاب کرده‌اند.

گزینه «۲»: علت اصلی وابستگی و آشنایی مردم روستا، جمعیت اندک آن است.

گزینه «۴»: میزان رشد سالانه شهرنشینی در آسیا و آفریقا بیشتر از سایر نواحی جهان است که رشدی ۰/۴ درصدی دارند.

(جغرافیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه‌های ۲، ۶ و ۱۱)

۱۰۲- گزینه «۴»

(مریم فسروی دهنوی)

$$5 = \frac{1500000}{300000} = \frac{\text{مساحت (مترمربع)}}{\text{جمعیت (نفر)}} \Rightarrow \text{سرانه شهر «A»}$$

$$4 = \frac{2000000}{500000} = \frac{\text{مساحت (مترمربع)}}{\text{جمعیت (نفر)}} \Rightarrow \text{سرانه شهر «B»}$$

(جغرافیا (۳)، مدیریت شهر و روستا، صفحه‌های ۲۸ و ۲۹)

۱۰۳- گزینه «۲»

(موشیر رستمی ریک)

- ۶۳ درصد فقر در جهان، مربوط به نواحی روستایی است.

- همه شهرنشینان در جهان از سطح زندگی بالایی برخوردار نیستند.

- یکی از اقدامات برای توسعه اقتصادی، گسترش خدمات گردشگری و فراغت است.

(جغرافیا (۳)، مدیریت شهر و روستا، صفحه‌های ۳۱ و ۳۲)

۱۰۴- گزینه «۱»

(هسین سهرابی)

همان‌طور که مشهود است، تصویر به شیوه حمل‌ونقل جاده‌ای اشاره دارد. حمل و نقل جاده‌ای فقط برای مسافت‌های کوتاه (کمتر از ۴۰۰ کیلومتر) مناسب است و برای مسافت‌های نسبتاً دور باید از حمل‌ونقل ریلی استفاده شود.

(جغرافیا (۳)، ویژگی و انواع شیوه‌های حمل و نقل، صفحه‌های ۳۵ و ۳۶)

۱۰۵- گزینه «۴»

(هسین سهرابی)

هرچه میزان انحراف یا پیچ‌وخم‌ها کمتر باشد، احداث راه آسان‌تر و کم هزینه‌تر است. هرچه مسیر کوتاه‌تر باشد هزینه احداث آن نیز کمتر است.

(جغرافیا (۳)، مدیریت حمل و نقل، صفحه ۶۰)

۹۸- گزینه «۱»

(محمدرضا ابوالحسنی)

- مهم‌ترین مانع بر سر راه ملی‌شدن صنعت نفت، حاجلی رزم‌آرا بود.

- موازنه منفی یعنی ایستادگی در برابر امتیازخواهی دولت‌های سلطه‌جو

- در زمان مظفرالدین‌شاه، امتیاز استخراج گاز و نفت ایران به مدت ۶۰ سال به یک سرمایه‌دار انگلیسی به نام داری واگذار شد.

(تاریخ (۳)، نوشت مشروطه ایران، صفحه‌های ۱۱۴، ۱۱۷ و ۱۲۰)

۹۹- گزینه «۲»

(تابان صیقلی)

الف) شرایط سیاسی - اجتماعی سال‌های پس از کودتای ۲۸ مرداد که همراه با سرکوب مخالفان، نادیده گرفتن اصول قانون اساسی توسط محمدرضا شاه پهلوی و نفوذ و مداخله روزافزون آمریکا در ایران بود، زمینه‌های شکل‌گیری نهضت اسلامی به رهبری امام‌خمینی را فراهم آورد.

ب) نتایج قیام ۱۵ خرداد: هدف مبارزه تغییر کرد و سرنگونی رژیم پهلوی هدف نهایی مبارزه شد. حضور امام‌خمینی در صحنه مبارزه موجب شد بسیاری از روحانیان به مبارزات سیاسی روی بیاورند. علاوه بر روحانیان و دانشگاهیان، اقشار دیگری از جامعه نیز به جمع مبارزان پیوستند. رهبری امام‌خمینی به‌عنوان مرجع دینی برجسته‌تر شد و مبارزان به نقش و قدرت مذهب توجه بیشتری نشان دادند.

ج) فعالیت‌های سیاسی: جبهه ملی و نهضت آزادی در چارچوب قانون اساسی به مبارزات خود ادامه می‌دادند.

فعالیت‌های فرهنگی: مبارزه فرهنگی با اتکا بر آگاهی دادن به مردم و تبلیغ و ترویج باورهای دینی به همراه روشنگری علیه اقدامات رژیم پهلوی صورت می‌گرفت.

مبارزه مسلحانه: در کنار مبارزه سیاسی و فرهنگی، گروه‌هایی از جوانان به سوی مبارزه مسلحانه کشیده شدند مانند هیئت مؤتلفه اسلامی، حزب ملل اسلامی، سازمان مجاهدین خلق و سازمان چریک‌های فدایی خلق

(تاریخ (۳)، انقلاب اسلامی، صفحه‌های ۱۲۷، ۱۳۰، ۱۳۳ و ۱۳۴)

۱۰۰- گزینه «۱»

(سیدآرش مرتضائی‌فر)

الف) ۵ اردیبهشت ۱۳۵۹ - ب) تسخیر لانه جاسوسی آمریکا: ۱۳ آبان ۱۳۵۸ - ج) مهر ۱۳۶۲ - د) تیر ۱۳۵۹ - ه) انتخابات اولین دوره مجلس

خبرگان رهبری: آذر ۱۳۶۱

(تاریخ (۳)، استقرار و تثبیت نظام جمهوری اسلامی، صفحه‌های ۱۴۲ تا ۱۴۴ و ۱۴۷ تا ۱۴۹)

فلسفه دوازدهم

۱۱۱- گزینه «۳»

(علی معزی)

واجب بی علت همان واجب بالذات است و حمل وجود بر آن امتناعی نیست، بلکه وجوبی است. هر حمل بی نیاز از دلیل، حمل ضروری است اما هر حمل ضروری، حمل بی نیاز از دلیل نیست. هیچ گاه وجود و ماهیت ترکیب نمی شوند. اگر وجود عین هر ماهیتی بود، لازم می آمد که همه ماهیات یکی باشند، زیرا وجود مفهوم واحدی است، و اگر این مفهوم واحد عین مفهوم همه ماهیات باشد، لازم می آید که همه ماهیات یک مفهوم داشته باشند.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پستی و جهان ممکنات، ترکیبی)

۱۱۲- گزینه «۲»

(فیروز نژادنیف - تبریز)

اسب می تواند بالدار باشد یا نباشد. ممکن الوجود بودن برای کتاب ضروری می باشد.

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه های ۹ تا ۱۲)

۱۱۳- گزینه «۱»

(هسین آفوندری راهنمایی)

زمان به وجود آمدن رابطه علت قبل یا بعد از وجود معلول نیست بلکه در حین وجودرسانی علت به معلول است. به عبارت دقیق تر، دو طرف رابطه علت (علت و معلول) قبل از رابطه علت موجود نیستند.

(فلسفه دوازدهم، جهان علی و معلولی، صفحه های ۱۳ تا ۱۵ و ۱۸)

۱۱۴- گزینه «۳»

(عرفان دهرشیا)

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: هیوم معتقد بود برای درک رابطه ضروری میان علت و معلول نمی توان از طریق مشاهده حسی و تجربی وارد عمل شد.

گزینه «۲»: جمله اول درست است و نظر دکارت است، اما جمله دوم که درباره شکل گیری ذهن انسان و درک اصل امتناع اجتماع نقیضین است نظر فیلسوفان مسلمان است.

گزینه «۴»: نظریه تداعی مربوط به هیوم است.

(فلسفه دوازدهم، جهان علی و معلولی، صفحه های ۱۶ و ۱۷)

۱۰۶- گزینه «۴»

(مهمر مهری یعقوبی)

اختلاف درجه: $۷۵^{\circ} - ۳۰^{\circ} = ۴۵^{\circ}$ اختلاف ساعت: $۴۵ + ۱۵ = ۳$ ساعت در شهر «الف»: $۱۵ - ۳ = ۱۲$

(جغرافیا (۳)، فنون و مهارت های جغرافیایی (۲)، صفحه های ۷۳ تا ۷۶)

۱۰۷- گزینه «۱»

(مهمر ابوالحسنی)

مخاطرات طبیعی با منشأ درون زمینی، که ناشی از فرایندهای درونی زمین (دینامیک درونی) هستند؛ مانند آتشفشان و زلزله.

مخاطرات طبیعی با منشأ برون زمینی، که ناشی از فرایندهای بیرون از زمین (دینامیک بیرونی) مانند فرایندهای اقلیمی هستند؛ مانند سیل، طوفان و صاعقه

(جغرافیا (۳)، ویژگی و انواع مقادرات طبیعی، صفحه ۸۲)

۱۰۸- گزینه «۴»

(علیرضا پدرا)

تشریح عبارت ها:

الف) از عوامل طبیعی مؤثر در شکسته شدن سدها: بارش بیش از گنجایش مخزن سد، زمین لرزه

ب) نقش رودخانه ها در شکل گیری «فراوان ترین نوع لغزش دامنه ای»: رودها با حفر و فرسایش کناره آبراهه ها، تکیه گاه دامنه را از بین می برند.

ج) از مهم ترین پیامدهای خشکسالی: کاهش یا از بین رفتن محصولات کشاورزی و بروز قحطی و گرسنگی، مهاجرت ساکنان مناطقی که دچار خشکسالی می شوند، تخلیه روستاها، از بین رفتن گیاهان و جانوران، مهاجرت برخی گونه ها، کاهش ذخایر آب های سطحی و زیرزمینی یا خشک شدن آنها، افزایش ریزگردها و حرکت آنها به سمت سکونتگاه ها

(جغرافیا (۳)، ویژگی و انواع مقادرات طبیعی، صفحه های ۹۰، ۹۵ و ۹۹)

۱۰۹- گزینه «۲»

(مریم فسروی دهنوی)

در این شکل با هدایت انشعابات شبکه زهکشی به سوی یک کانال مصنوعی، سرعت تخلیه روان آب افزایش و نفوذپذیری و زمین لغزش کاهش می یابد.

(جغرافیا (۳)، مدیریت مقادرات طبیعی، صفحه ۱۰۸)

۱۱۰- گزینه «۱»

(مهمر ابوالحسنی)

ماهواره های منابع زمینی، تقریباً در هر ۲۴ ساعت، یک بار به دور کره زمین می چرخند، نه ۲۴ بار

(جغرافیا (۳)، فنون و مهارت های جغرافیایی (۳)، صفحه ۱۱۱)

۱۱۵- گزینه «۲»

(موسی سپاهی - سراوان)

علت عامل ایجادکننده معلول می‌باشد. در مواردی که معلول از مجموع عوامل پدید می‌آید هر یک از عوامل را «علت ناقصه» و مجموعه عوامل را «علت تامه» می‌نامند که علت تامه و ناقصه در یک حکم مشترک هستند و آن این‌که هنگام نبود آن‌ها معلول معدوم می‌شود و به وجود نمی‌آید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: علت تامه و علت ناقصه در یک حکم مشترک هستند که در گزینه «۲» بیان شد.

گزینه «۳»: تقسیم‌بندی علت به تامه و ناقصه براساس کفایت علت نسبت به نیازمندی معلول به وجود است که اگر علت برای وجود معلول کافی باشد، علت تامه و اگر علت برای وجود معلول کافی نباشد، علت ناقصه است؛ بنابراین از این حیث با هم تفاوت دارند.

گزینه «۴»: علت تامه مجموع عوامل ایجادکننده معلول است (نکته: علت تامه همیشه جمعی از مجموع عوامل نیست) و به هر یک از عوامل، علت ناقصه می‌گویند.

(فلسفه دوازدهم، کرامت تصویر از جهان؟، صفحه‌های ۲۴ و ۲۵)

۱۱۶- گزینه «۴»

(مهمد کرمی‌نیا - رفسنجان)

بحران معناداری زندگی سبب شد در قرن بیستم و بیست و یکم بسیاری از فیلسوفان معتقد به خدا بر ارتباط میان «اعتقاد به خدا» و «معناداری زندگی» تأکید و توجه نمایند.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۳۷ و ۳۸)

۱۱۷- گزینه «۳»

(مهمد رضایی‌بغا)

در این سؤال به مقایسه «برهان علیت فارابی» و «برهان وجوب و امکان ابن‌سینا» و «برهان امکان فقری ملاصدرا» پرداخته شده است. برهان علیت فارابی، مبتنی بر اصل محال بودن تسلسل نامتناهی علت‌ها به‌عنوان مقدمه است، اما در برهان وجوب و امکان ابن‌سینا، از این اصل به‌عنوان مقدمه استفاده نشده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: برهان امکان فقری ملاصدرا بر مبنای اصول فلسفی او، مانند اصلت وجود بنا شده است و با بیانی خاص، برهان وجوب و امکان ابن‌سینا را ارتقا بخشیده است.

گزینه «۲»: برهان وجوب و امکان ابن‌سینا، در صورت متناهی بودن یا نامحدود بودن تعداد اشیای جهان، درست و قابل استفاده است. زیرا این برهان از اصل محال بودن تسلسل نامتناهی علت‌ها استفاده نمی‌کند.

گزینه «۴»: فارابی در برهان علیت که برای اثبات وجود خداست، از محال بودن تسلسل علل نامتناهی به‌عنوان یکی از مقدمات استفاده می‌کند و دو برهان جداگانه برای اثبات وجود خداوند ندارد، بلکه یک برهان برای اثبات وجود خدا دارد که این برهان خود مبتنی بر اصل محال بودن تسلسل نامتناهی علت‌هاست.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۴۲ تا ۴۶)

۱۱۸- گزینه «۳»

(پوار پاکدل)

ارسطو به عقل به‌عنوان دستگاه تفکر توجه ویژه‌ای کرد و توضیح داد که قوه عقل بر اساس کاری که انجام می‌دهد به عقل عملی و نظری تقسیم می‌شود. او می‌گفت بر اساس کارکرد و جنبه‌های مختلف عقل، دانش و حکمت‌های مختلفی هم تولید می‌شود. عقل از آن جهت که جملات خبری را درباره توصیف جهان واقعیت مطرح می‌کند «عقل نظری» و به دانشی که از این جنبه عقل به‌دست می‌آید «علم و حکمت نظری» می‌گویند. زمانی که عقل درباره بایدها و نبایدها یا جملات دستوری و تحکمی سخن می‌گوید «عقل عملی» و به دانشی که از این جنبه عقل به‌دست می‌آید «حکمت و علم عملی» می‌گویند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: انسان یک عقل بیشتر ندارد.

گزینه «۲»: عقل نظری و عملی هر دو مربوط به قوه عقل‌اند و دو قوه جدا نیستند.

گزینه «۴»: عقل نظری و عملی دو منبع نیستند بلکه دو جنبه و کارکرد مجزا از یک منبع و قوه هستند. عقل عملی درباره بایدها و نبایدها بحث می‌کند نه احساسات و عقل نظری به توصیف واقعیت جهان (هست‌ها و نیست‌ها) می‌پردازد.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۵۵ و ۵۶)

۱۱۹- گزینه ۳»

(پرگل ریمی)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱»: نادرست. کلیسا در ابتدا عقل را رد می‌کرد، اما در دوره دوم، فیلسوفان مسیحی تحت تأثیر فلاسفه مسلمان به عقلانیت توجه کردند، نه اینکه آن را کنار بگذارند.

گزینه ۲»: نادرست. در رنسانس، عقل برتر شد و کلیسا تضعیف گردید، برخلاف این گزینه که ادعا می‌کند کلیسا در قرون بعد دوباره مسلط شد.

گزینه ۳»: درست. رشد عقل‌گرایی در قرون ۱۰ تا ۱۳ به کاهش نفوذ کلیسا انجامید و در رنسانس، عقل جای دین را گرفت.

گزینه ۴»: نادرست. کلیسا همیشه مخالف عقل نبود و در دوره جدید، همه فیلسوفان تجربه‌گرا نشدند؛ مثلاً دکارت به عقلانیت اهمیت بیشتری داد، اما فیلسوفانی مثل هیوم و کنت بر تجربه تأکید می‌کردند.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۵۶ و ۵۷)

۱۲۰- گزینه ۲»

(علی معزی)

جمله «الف» غلط است زیرا انسان با عقل (به معنای ابزار تفکر و استدلال) می‌تواند ادیان و مکاتب را بسنجد و بفهمد کدام دین و مکتب سعادت‌بخش است و کدام گمراه‌کننده. جمله «ج» غلط است، زیرا معنای رایج عقل بین مردم، همان دستگاه تفکر و استدلال است. جمله «د» هم غلط است، زیرا فیلسوفان مسلمان، فرشتگان را در عالم عقل می‌دانند و آن‌ها را واجد شهود معرفی می‌کنند و همچنین عقیده دارند که روح انسانی هم می‌تواند به چنین مرتبه‌ای از وجود برسد.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۵۳، ۵۴ و ۵۷)

۱۲۱- گزینه ۱»

(فیروز نژادنیف - تبریز)

عبارت گزینه ۱» سخن گروهی است که دایره اعتبار و کارآمدی عقل را در عین پذیرش آن محدود می‌دانند.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۶۰ تا ۶۲)

۱۲۲- گزینه ۴»

(هسین آفونری راهنمایی)

فارابی می‌گوید: مقام و منزلت عقل فعال نسبت به عقل انسانی مانند آفتاب است به چشم؛ همان‌طور که آفتاب نوربخشی می‌کند تا چشم ببیند؛ عقل فعال هم اول چیزی به عقل انسان می‌رساند تا فعالیت عقلی انسان ممکن شود و در نتیجه عقل شروع به درک حقایق می‌کند؛ پس تا مددسانی اولیه عقل فعال نباشد عقل نمی‌تواند ادراک کند.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت دوم، صفحه ۶۳)

۱۲۳- گزینه ۳»

(عرفان دهرشیا)

به جز گزینه ۳» سایر گزینه‌ها صحیح است؛ زیرا انسان در مرحله عقل بالقوه استعدادهایی دارد؛ اما هیچ ادراکی ندارد.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۶۴ و ۶۵)

۱۲۴- گزینه ۲»

(موسی سپاهی - سراوان)

بحث و گفت‌وگو در مباحث اعتقادی از همان زمان رسول خدا (ص) آغاز شد و به سرعت در میان مسلمانان گسترش یافت و این مباحث که بسیاری از آن‌ها از جنس مباحث فلسفی بودند سبب شد که در همان قرن اول هجری دانشمندانی ظهور کنند که در مباحث اعتقادی مانند اثبات وجود خدا، صفات خداوند و... تبخّر داشته باشند. (نکته: اصالت وجود از مباحث کلامی قرن اول نیست).

(فلسفه دوازدهم، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه ۷۳)

۱۲۵- گزینه ۳»

(مهمر کرمی‌نیا - رفسنجان)

فارابی به علت آشنایی عمیق با تعالیم اسلام، توانست آموخته‌هایش از افلاطون و ارسطو و سایر فلاسفه گذشته را در یک نظام فلسفی جدید عرضه کند و فلسفه مشائی را در جهان اسلام بنا نهد. از این‌رو پس از ارسطو لقب «معلم» گرفت و به «معلم ثانی» شهرت یافت.

(فلسفه دوازدهم، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه ۷۶)

۱۲۶- گزینه «۱»

(مفرد رضایی بقا)

سهروردی، از شیوهٔ مشائیان فراتر می‌رود و حکمت اشراقی را پایه‌گذاری می‌کند. حکمت اشراق نوعی بحث از وجود است که تنها به نیروی عقل و ترتیب استدلال اکتفا نمی‌کند بلکه آن را با سیر و سلوک قلبی نیز همراه می‌سازد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: در حکمت اشراق به مسئلهٔ وجود که موضوع اصلی فلسفه است، پرداخته می‌شود، اما شیخ اشراق به جای مفهوم وجود، بیشتر از مفهوم نور استفاده می‌کند.

گزینه «۳»: فیلسوف اشراق در کنار استدلال و برهان از شهود و سیر و سلوک استفاده می‌کند، نه اینکه حکمتش را تنها به سیر و سلوک محدود کند.

گزینه «۴»: سهروردی با احیای فلسفهٔ نور و اشراق ایران پیش از باستان و تلفیق آن با عرفان اسلامی، حکمتی نو، به نام «حکمت اشراق» را پایه‌گذاری کرد، اما این موضوع وجه تمایز اساسی حکمت اشراق و حکمت مشاء نیست. (فلسفهٔ دوازدهم، دورهٔ میانی، صفحه‌های ۸۳ و ۸۴)

۱۲۷- گزینه «۴»

(هواد پاکدل)

حکمت اشراق هم به برهان اهمیت می‌دهد و از استدلال‌های عقلی مشائی بهره می‌برد و هم از کشف و شهود درونی بهره می‌برد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فیلسوف اشراقی تحقیق فلسفی به شیوهٔ مشائی محض را بی‌حاصل می‌داند.

گزینه «۲»: حکمت اشراق، نوعی بحث از وجود است و در تلاش است تا استدلال را با سیر و سلوک قلبی ادغام کند.

گزینه «۳»: تمام تلاش سهروردی این بود تا هر چه بر پایهٔ عقل استوار است را به ذائقهٔ کشف و شهود و دل هم برساند و آنچه را از طریق شهود کسب کرده، با استدلال و برهان به دیگران برساند.

(فلسفهٔ دوازدهم، دورهٔ میانی، صفحه‌های ۸۳ تا ۸۵)

۱۲۸- گزینه «۳»

(پیرگل رمیمی)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نادرست است. متکلمان از همان ابتدا با فلسفه مخالفت داشتند، نه فقط در دورهٔ متأخر. انتقادات آن‌ها به‌ویژه پس از ابن‌سینا، در برخی مناطق جهان اسلام باعث رکود فلسفه شد.

گزینه «۲»: نادرست است. حمله مغول تأثیرات منفی بر علوم داشت، اما انتقادات متکلمان بود که باعث رکود فلسفه در بخش‌هایی از جهان اسلام شد که البته این انتقادات و حمله‌ها در ایران تأثیر کمتری داشت و فلسفه در ایران همچنان زنده ماند و با روی کار آمدن صفویه دوباره رونق گرفت.

گزینه «۳»: درست است. با شکل‌گیری حکومت صفویه و ایجاد ثبات، مراکز علمی رونق یافتند و فیلسوفان بزرگی مانند میرداماد، شیخ بهایی و ملاصدرا ظهور کردند که مسیر جدیدی برای فلسفه گشودند.

گزینه «۴»: نادرست است. متکلمان نه تنها همیشه حامی فلسفه نبودند، بلکه در بسیاری از دوره‌ها، به‌شدت از آن انتقاد می‌کردند و حتی مانع گسترش آن شدند.

(فلسفهٔ دوازدهم، دوران متأخر، صفحه ۸۷)

۱۲۹- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

ما با یک واقعیت بیرونی مواجه می‌شویم. از این واقعیت دو مفهوم وجود و ماهیت در ذهن ما می‌آید. می‌دانیم که وجود و ماهیت دو مفهوم مغایر با هم هستند. پس شیء خارجی نمی‌تواند مابه‌ازای هر دو مفهوم وجود و ماهیت باشد. بسته به اینکه معتقد باشیم که شیء خارجی مابه‌ازای کدامیک از این دو مفهوم است حکم به اصیل بودن یکی از آن‌ها می‌دهیم.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: وجود و ماهیت هر دو در ذهن و متعلق به ذهن هستند. هردوی این جملات، چه دربارهٔ وجود و چه دربارهٔ ماهیت، درست هستند. اما مفهوم اصیل ساختهٔ ذهن نیست نه اینکه در ذهن نیست.

گزینه‌های «۲» و «۴»: «مفهوم دارای منشأ واقعی» و «مفهومی که از یک واقعیت خارجی ادراک می‌شود» غلط است چون وجود و ماهیت هر دو حکایت از شیء واقعی دارند و منشأ آن‌ها واقعی است. اینجا بحث سر این است که کدامیک باعث واقعیت یافتن شیء می‌گردد و گرنه هر دو با قوهٔ انتزاع از یک واقعیت خارجی فهمیده می‌شوند.

(فلسفهٔ دوازدهم، دوران متأخر، صفحه‌های ۹۲ و ۹۳)

۱۳۰- گزینه «۲»

(مفرد کرمی‌نیا - رفسنجان)

در تفسیر قرآن کریم علامه طباطبایی، مباحث فلسفی در کنار آیات قرآن مطرح شده‌اند، با این حال این بدان معنا نیست که تمامی آیات قرآن لزوماً با مباحث فلسفی تفسیر شده باشند. علامه طباطبایی در تفسیر خود، آیات قرآن را با استناد به سایر آیات قرآن تفسیر می‌کند تا انسجام و هماهنگی این کتاب آسمانی را نمایان سازد.

(فلسفهٔ دوازدهم، کلمات معاصر، صفحه ۱۰۵)

کتاب‌های آی‌اس‌سی را

پیمان‌های تمرین کنید

۸۴۵۱

www.kanoon.ir

www.kanoonbook.ir